

Terhességmegszakítások az alföldi megyékben

Tartalom

Bevezető	2
1. A terhességmegszakítások száma és aránya	3
2. Születések és terhességmegszakítások.....	5
3. A terhességmegszakításon átesett nők főbb jellemzői	8
4. A terhességmegszakítások gyakorisága és az életkörülmények.....	13
4.1. A munkanélküliség és a terhességmegszakítások.....	13
4.2. A jövedelmi helyzet és a terhességmegszakítások	15
4.3. A komplex fejlettségi mutató és a terhességmegszakítások	17
Összefoglalás.....	20
Ábrák és táblázatok	21

Elérhetőségek

BEVEZETŐ

A művi terhességmegszakítás az egyik legtöbb vitát, érzelmet, indulatot kiváltó témakör, s időről-időre változott, változik a megítélése. Miután a születések, így a népesség alakulásának egyik fontos tényezője, egyáltalán nem elhanyagolható, hogy a szülőképes korú nők milyen arányban élnek, élhetnek a terhességmegszakítás lehetőségével. Sokféle nézet létezett már ezzel kapcsolatban, hiszen a témakör elvezet a magzati léttel, az élet kezdetével kapcsolatos polémiák felé, mert a terhesség megszakításakor végső soron egy gyermek meg nem születéséről döntenek.

Az abortusz társadalmi megítélésének és törvényi szabályozásának változása az utóbbi évtizedek magyar gyakorlatában is nyomon követhető. Az ötvenes évek Ratkó korszaka közismert tény, melyet egy sokkal liberálisabb időszak, így az abortuszok számának jelentős emelkedése követett. A hatvanas évek végén, hetvenes évek elején viszont a fogamzásgátló tabletták terjedésével ismét csökkenés következett, sőt a hetvenes években bevezetett gyermeknevelési támogatások is ebbe az irányba hatottak. A nyolcvanas évek második felének átmeneti növekedése után (részben a mai törvényi szabályozást meghatározó 1992. évi magzatvédelmi törvény bevezetésének hatásaként) újra kevesebben döntöttek az abortusz mellett. A magzatvédelmi törvény megfogalmazásában „a fogantatással induló magzati élet tiszteletet és védelmet érdemel”, valamint „a terhességmegszakítás nem a családtervezés és a születésszabályozás eszköze”. Mindezek értelmében a terhességet akkor lehet megszakítani, ha „azt az állapotos nő egészségét súlyosan veszélyeztető ok indokolja; a magzat orvosiilag valószínűsíthetően súlyos fogyatékoságban vagy egyéb károsodásban szenved; a terhesség bűncselekmény következménye, valamint az állapotos nő súlyos válsághelyzete esetén.”

Napjainkban ismét erősödnek a viták, egyrészt mert az Alaptörvénybe is bekerült, hogy „a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg”, másrészt a születések száma olyan mértékben csökkent, amely a demográfusok szerint komoly aggodalomra ad okot. Ez utóbbi egyik legfontosabb befolyásoló tényezője a nehezedő gazdasági körülmények, a munkahelyek bizonytalansága, egyáltalán a családbarát munkahelyek hiánya, s akkor még a gyermekvállalás idejének kitolódását és ennek termékenységi következményeit nem is említettük. A terhességmegszakítások aránya a születések számához képest az elmúlt húsz évben jelentősen, mintegy hattizedére visszaesett ugyan, de az elmúlt öt évben a csökkenés megállt.

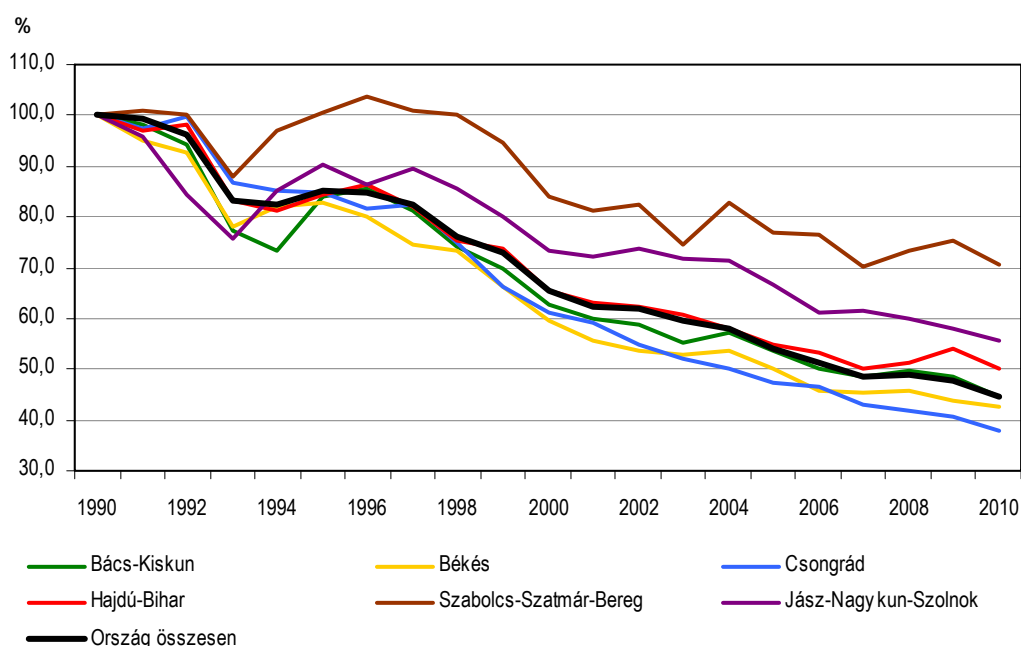
Kiadványunkban az 1990–2010 közötti időszakban az alföldi megyékben élők terhességmegszakításainak számát, arányát, az ezen megoldás mellett döntő nők főbb demográfiai jellemzőit tekintjük át, különös figyelmet fordítva az országos tendenciáktól való eltérésekre. Ezen kívül megpróbálunk választ keresni arra, hogy mely tényezők befolyásolják leginkább a nők ilyen irányú döntését.

1. A terhességmegszakítások száma és aránya

2010-ben az Alföldön élő nők 12,3 ezer alkalommal éltek a művi terhességmegszakítás lehetőségével, mindössze feleannyian, mint húsz évvel korábban. Az elmúlt két évtizedet mind országosan, mind pedig az alföldi megyékben a terhességmegszakítások számának csökkenése jellemezte. Az 1992-ben bevezetett magzatvédelmi törvény hatásaként 1993-ra egy nagyobb arányú (országosan és az Alföldön egyaránt 14% körüli) visszaesés történt, a következő néhány évben viszont egy ezzel ellentétes tendencia érvényesült, a kilencvenes évek második felétől kezdve pedig aránylag egyenletes ütemű volt a mérséklődés.

1. ábra

A terhességmegszakítások számának alakulása, 1990=100,0

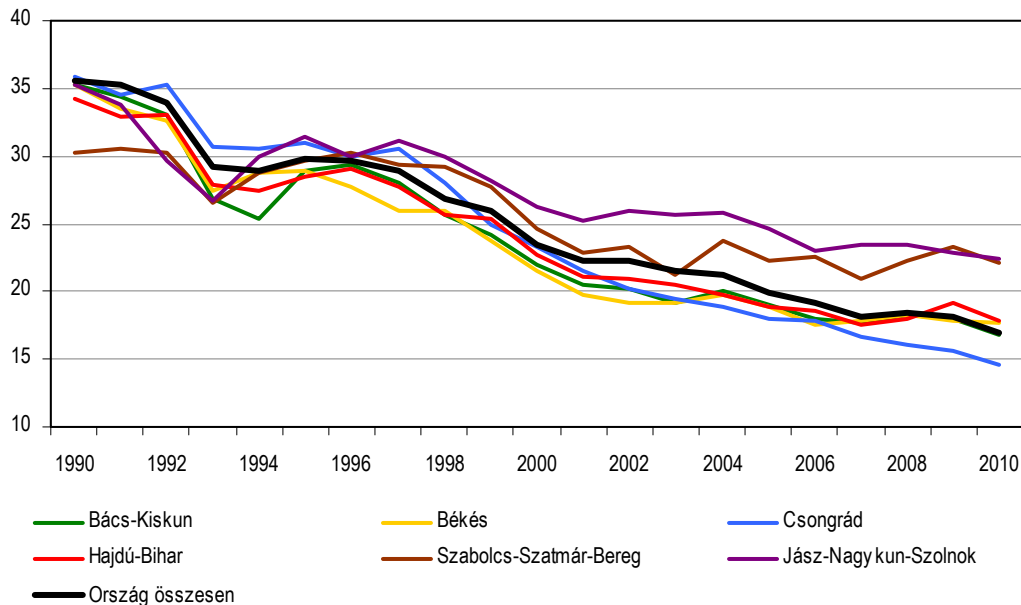
Az általános tendencia a vizsgált megyék többségére igaz, azonban Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben némileg másképp alakult a művi vetélések száma. Az eltérés alapvetően abból adódott, hogy az 1993 utáni időszakot a többi megyéhez képest egy elhúzódóbb növekedési szakasz követte, így a húsz év távlatában kisebb a csökkenés mértéke. Szabolcsban pl. mindössze 29%-kal lett kevesebb a művi vetélések száma. Ezzel szemben országosan, de a dél-alföldi megyékben is a 2010-ben végrehajtott terhességmegszakítások száma az 1990. évi felét sem érte el. Legnagyobb mértékű csökkenés Csongrád megyében volt: a 2010. évi mintegy 1500 eset kevesebb mint 38%-a a korábbiaknak. A vizsgált időszakban országosan nagyobb arányú volt a mérséklődés, így az Alföld két évtizeddel ezelőtti 27%-os részaránya 30%-ra emelkedett.

A változásokról teljesebb képet kaphatunk, ha nem a terhességmegszakítások abszolút számát, hanem a szülőképes korú nők (15–49 évesek) számához viszonyított arány alakulását vizsgáljuk, melynek segítségével kiküszöbölhető a női népesség változásának hatása. 1990-ben az alföldi megyék többségében a mutató értéke az országos átlag közelében alakult, az egyedüli kivétel Szabolcs-Szatmár-Bereg, ahol az ezer megfelelő korú nőre jutó 30 művi vetélés 5-tel volt kevesebb, mint országosan. A húsz év során a vizsgált térségben mindenütt kedvezőbb lett a mutató értéke, s nagyrészt ugyanazok a tendenciák figyelhetők meg mint az abszolút számok esetében. Így az 1993-ban bekövetkezett csökkenés, majd az ezt követő visszarendeződés, s a két észak-alföldi megye – Szabolcs-Szatmár-Bereg és

Jász-Nagykun-Szolnok – relatív helyzetének romlása is jól látható. Ez utóbbi megyékben 2010-ben megközelítően 22 volt a mutató értéke, az országos átlagot 5-tel meghaladta.

2. ábra

Terhességmegszakítások ezer szülőképes korú nőre jutó száma

A terhességmegszakítás a szülőképes korú nők egyes korcsoportjait igen eltérő mértékben érinti. Leggyakrabban a húszas éveikben lévők élnek ezzel a lehetőséggel, legkevésbé pedig a termékenységi szakaszuk végén járó negyvenes nők. 2010-ben az Alföldön élő 20–24 éves nők körében az ezer főre vetített mutató 28 volt, ugyanakkor a 40–49 éveseknél nem érte el az ötöt. Mindkét korcsoport mutatójának értéke meghaladta az országos átlagot, amely a húszas évek első felében járó nőknél ezer főre vetítve plusz két terhességmegszakítást jelentett. Elgondolkodtató, hogy a művi vetélés a fiatal, feltehetően többségében még gyermektelen nőket ilyen arányban érinti, hiszen az ő későbbi gyermekvállalásukat akár fizikai, akár pedig lelki értelemben nagymértékben befolyásolhatja ez a körülmény.

A vizsgálatunk tárgyát képező 20 évben korcsoportonként és megyénként igen eltérőek a változások, melyek következtében 2010-re jelentős területi átrendeződés történt. A megyénkénti, korcsoportonkénti részletes adatok az ábrák, táblázatok fejezetben találhatóak.

Bács-Kiskun megyében 1990-ben a harmincas éveikben járó nők terhességmegszakításainak aránya haladta meg az országos átlagot, a 30–34 évesek ezer lakosonkénti 56 művi vetélése a legmagasabb érték volt az Alföldön. A vizsgált időszakban azonban javult a megye relatív helyzete, 2010-ben a 25–39 közötti korosztályok mutatói csak Csongrádban voltak kedvezőbbek, mint Bács-Kiskunban. A terhességmegszakítások gyakorisága az országos átlaghoz képest a 30 évesek és idősebbek esetében volt magasabb, de az eltérés nem jelentős.

Békés megyében 1990-ben a negyvenes nők ezer lakosonkénti 10 művi vetélése a legmagasabb arányszám volt az Alföldön, de a harmincas éveikben járók is gyakrabban szakították meg terhességüket, mint az ország egészében. 2010-re viszont tovább romlott a megye relatív helyzete: már csak legfiatalabbak, a 15–19 évesek mutatója volt kedvezőbb az országos átlagnál. Legnagyobb eltérés a 35–39 éveseknél mutatkozott, az alföldi megyék közül ebben a korcsoportban csak a Szabolcs-Szatmár-Beregben élők döntöttek gyakrabban e megoldás mellett, mint Békésben.

Az alföldi megyék közül **Csongrádban** történtek a legkedvezőbb változások az elmúlt húsz év során. Míg 1990-ben a huszonévesek korosztályaiban a vizsgált térségben leggyakrabban döntöttek a terhesség idő előtti befejezése mellett, addig 2010-ben már valamennyi korcsoportban a legalacsonyabb mutatót tudhatta magáénak a megye. A terhességmegszakítások gyakorisága a 40–49 évesek esetében elérte ugyan az országos átlagot, a többi korosztályban viszont mindenütt alatta maradt.

A terhességmegszakítások gyakoriságát tekintve **Hajdú-Bihar** relatív helyzete az utóbbi két évtizedben valamelyest romlott. 1990-ben a legfiatalabbak kivételével még valamennyi korosztályban ritkábban éltek a művi vetélés lehetőségével, mint országosan. A 15–19 évesek körében is csak minimális volt az eltérés, bár az ezer női lakosonkénti 31 eset a legmagasabb volt az Alföldön. 2010-ben viszont a megyében élő nők 25 éves kortól kezdődően valamennyi korosztályban az országos átlagnál gyakrabban döntöttek a terhességmegszakítás mellett, bár a különbségek nem jelentősek.

Az utóbbi két évtized tendenciái alapján a legkedvezőtlenebb változások **Szabolcs-Szatmár-Bereg** megyében következtek be. 1990-ben még minden korcsoportban a legalacsonyabb mutatóval rendelkeztek, amely értékek az országos átlagnak is jelentősen (20–34 év között ezer megfelelő korú nőre vetítve 8–11 esetszámmal) alatta maradtak. 2010-re viszont teljesen megfordult a helyzet: szinte a teljes húszas–harmincas korosztályban az egész Alföldön itt éltek leggyakrabban a terhességmegszakítás lehetőségével. Az országos átlagot minden korcsoportban meghaladták, a 20–24, valamint a 30–34 éveseknél a megyei mutató az országos másfélszerese körül alakult.

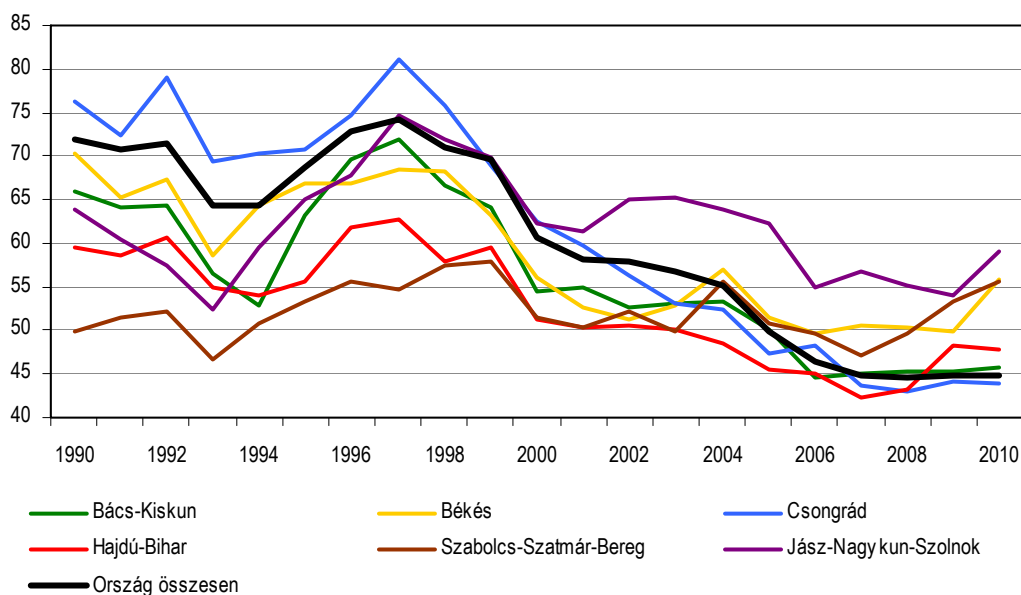
A művi vetélések gyakorisága alapján **Jász-Nagykun-Szolnok** megyében sem sokkal jobb a helyzet. Igaz nem annyira látványos a változás, mint Szabolcs-Szatmár-Bereg esetében, mert már 1990-ben sem tartozott a jobb adottságú megyék közé. Az akkori arányszámai ugyanis 25 éves kortól kezdődően rendre meghaladták az országos átlagot. 2010-re azonban kétségkívül tovább romlott a helyzet, mert valamennyi korcsoportban gyakoribbak voltak a terhességmegszakítások, mint országosan, sőt a 15–19, a 25–29, valamint a 40–49 évesek körében az alföldi megyék közül is a legmagasabb értéket képviselték.

2. Születések és terhességmegszakítások

A terhességmegszakítások tényleges szerepét a nem kívánt terhességek megelőzésében, a fogamzásgátlási gyakorlat eltéréseiben a születések számához viszonyított nagyságrendje mutatja meg. Az elmúlt húsz évben mind a művi vetélések, mind pedig a születések száma jelentősen csökkent, de az előbbieké nagyobb arányban, így a terhességmegszakítások születésekhez mért aránya kedvező irányba változott. A vizsgált időszakon belüli rövid távú tendenciákban és a területi alakulások mértékében viszont jelentős különbségek mutatkoztak.

A húsz éven belüli irányzatokat áttekintve az 1992. évi magzatvédelmi törvény hatályba lépésének hatása ebben a vonatkozásban is nyomon követhető, 1993-ra a térség valamennyi megyéjében és országosan is csökkent a száz élveszületésre jutó terhességmegszakítások száma. Ezt viszont egy erőteljesebb növekedési ütem követte, majd nagyjából 1998-tól kezdve ismét kedvező irányt vett a mutató alakulása. A csökkenés az ezredfordulót követően lelassult, sőt a megfigyelt időszak utolsó éveiben növekedés is megfigyelhető. A tendenciákat nagyrészt a terhességmegszakítások számának és arányának alakulása magyarázza, azonban különösen az utóbbi években nem hagyható figyelmen kívül, hogy elsősorban a születések számának drasztikus visszaesése okozta a mutató kedvezőtlen alakulását. 2009-ről 2010-re az Alföld egészében csaknem 10%-kal kevesebben születtek, a csökkenés Békés, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben még enél is nagyobb mértékű volt.

Száz éveszületésre jutó terhességmegszakítás

Az éveszületések és terhességmegszakítások egymáshoz viszonyított aránya 1990-ben Csongrádot kivéve valamennyi megyében alatta maradt az országos átlagnak. A mutató értéke Szabolcs-Szatmár-Beregben volt a legjobban, az országos átlagnak a 70%-át sem érte el. 2010-re azonban teljesen megváltoztak a megyék közötti arányok: a száz éveszületésre jutó abortuszok száma Csongrádban lett a legalacsonyabb, bár ott is csak minimális mértékben kedvezőbb az országos átlagnál. A másik véglet Szabolcs-Szatmár-Bereg megye képviselte, ahol a húsz év során közel 12%-kal emelkedett – egyedülként az egész térségben – a mutató értéke.

A vizsgált jelenség a nők korcsoportja szerint nagyon változatos képet mutat. Azokban a korosztályokban alacsonyabb az értéke, amelyekben a nők többsége családot alapít, gyermekeket vállal. Ez az időszak 1990-ben a nők húszas éveire volt tehető, ami 2010-re már későbbre tolódott: a 25 és 34 éves kor közöttiek, valamint az ennél idősebbek esetében is jóval kedvezőbbé vált a művi vetélések és az éveszületések aránya. A gyermekszülések időbeli elhalasztódása a fiataloknál viszont érezhetően megemelte a mutató értékét, amely különösen a húszas évek első felében járónál mutatkozott meg.

A tizenéves szülőképes korba lépett lányok abortusz-éveszületés aránya mind 1990-ben, mind pedig 2010-ben Csongrád megyében volt a legkedvezőtlenebb (a vizsgált időszak végén már közel kétszer annyi terhességet szakítottak meg, mint ahány kisgyermek megszületett), Szabolcs-Szatmár-Beregben pedig a legkedvezőbb. A harmincas korosztálytól kezdve viszont 2010-re teljesen fordított helyzet alakult ki: a mutató értéke Szabolcs-Szatmár-Beregben volt a legmagasabb, Csongrádban pedig a legalacsonyabb az Alföld megyéi közül. Ebben az is nagy szerepet játszik, hogy míg a Szabolcsban élő nők többsége korábban alapít családot, addig a Csongrád megyeiek esetében ez későbbre tolódott, amely nyilvánvalóan csökkenti az abortuszok számát.

A terhességmegszakítások és éveszületések egymáshoz viszonyított gyakoriságának alakulása a teljes termékenységi és teljes művi vetelési arányszámok segítségével is nyomon követhető. Ezek megmutatják ugyanis, hogy az adott év korcsoportos éveszületési és abortusz arányszámait feltételezve egy nő élete során átlagosan hány gyermeket szülne,

illetve hány terhességmegszakításon esne át. (A mutatók megyénkénti alakulása az ábrák és táblázatok fejezetben látható.)

Az 1990-es teljes termékenységi arányszámok szerint egy Alföldön lakó nő élete során átlagosan két gyermeknek adott életet, amely húsz év alatt jelentősen visszaesett, 2010-ben már csak 1,2 volt a mutató értéke. Az országos átlaghoz képest a vizsgált időszak elején az Alföldön valamivel több, 2010-ben viszont már valamivel kevesebb gyermek született.

A terhességmegszakítások száma még a születéseknél is látványosabban csökkent. A 2010-es teljes művi vetelési arányszámok szerint az Alföldön 100 nő élete során átlagosan 64 (megyénként 49–77) terhességmegszakításon esett át, amely alig 55%-a a korábbinak. Az országoshoz képest azonban ebben a vonatkozásban is romlott a vizsgált térség helyzete: míg 1990-ben az országos átlag alatt, addig 2010-ben már afölött volt az alföldi mutató. Az érintett megyék közül csak Csongrád 100 nőre vetített 49-es mutatója volt kedvezőbb az országosnál, Bács-Kiskunban pedig megegyezett azzal, az összes többiben viszont meghaladta azt, melynek mértéke különösen Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben volt jelentősebb.

A tendenciák egyértelműen jelzik, hogy a társadalmi-gazdasági körülmények változásának hatásaként, a különféle fogamzásgátló módszerek egyre tudatosabb használatának eredményeként a húsz év során jelentős arányban csökkent a terhességek száma, de azok kimenetele szerinti összetétele nem feltétlenül kedvező irányba változott.

1. tábla

Terhességek kimenetel szerinti alakulása

Terület megnevezése	Élveszü-	Terhes-	Magzati	Összes	Élveszü-	Tehes-	Magzati	Összes
	letés	ségmeg-	halálo-	terhes-	letés	ségmeg-	halálo-	terhes-
	ezer szülőképes korú nőre vetítve				aránya, %			
1990								
Bács-Kiskun	53,5	35,3	8,7	97,5	54,9	36,2	8,9	100,0
Békés	50,1	35,2	7,2	92,5	54,2	38,1	7,7	100,0
Csongrád	47,1	35,9	6,6	89,6	52,6	40,1	7,3	100,0
Hajdú-Bihar	57,3	34,2	7,2	98,7	58,1	34,6	7,3	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	60,7	30,3	8,6	99,5	61,0	30,4	8,6	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	55,3	35,3	6,8	97,5	56,8	36,2	7,0	100,0
Alföld	54,5	34,2	7,6	96,3	56,6	35,5	7,9	100,0
Ország összesen	49,5	35,6	7,2	92,3	53,6	38,6	7,8	100,0
2010								
Bács-Kiskun	36,7	16,8	7,1	60,6	60,5	27,7	11,8	100,0
Békés	31,7	17,7	7,0	56,4	56,2	31,4	12,4	100,0
Csongrád	33,4	14,6	5,9	53,9	62,0	27,1	10,9	100,0
Hajdú-Bihar	37,4	17,8	6,9	62,0	60,2	28,7	11,1	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	39,7	22,1	7,6	69,4	57,2	31,8	11,0	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	37,9	22,4	8,1	68,4	55,4	32,7	11,9	100,0
Alföld	36,5	18,6	7,1	62,2	58,7	29,9	11,4	100,0
Ország összesen	38,0	17,0	7,0	62,0	61,2	27,4	11,3	100,0

Az ezer szülőképes korú nőre vetített összesített adatokból a térség relatív helyzetének romlása is egyértelműen kiolvasható. Az élveszületési arányszámok 1990-ben Csongrád kivételével még mindenütt meghaladták az országos átlagot, húsz év múlva viszont már csak Szabolcs-Szatmár-Begről mondható el ugyanez. A terhességmegszakítások esetében

pedig nagyjából ennek a fordítottja tapasztalható, 2010-ben az országosnál kedvezőbb arányszám már csak Csongrádot, s valamelyest Bács-Kiskunt jellemezte.

A vizsgált húsz év során a megyék többségében emelkedett azon terhességek aránya, amelyek élveszületéssel fejeződtek be. A változás Csongrád megyében volt a legkedvezőbb: itt 2010-ben már a szülészeti események 62%-a a gyermek megszületésével ért véget, amely arány 10 százalékponttal magasabb a korábnál. Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben viszont csökkent az élveszületések aránya. Az utóbbi megyében már csak a terhességek 55%-ából született gyermek, amely arány a legalacsonyabb az Alföldön.

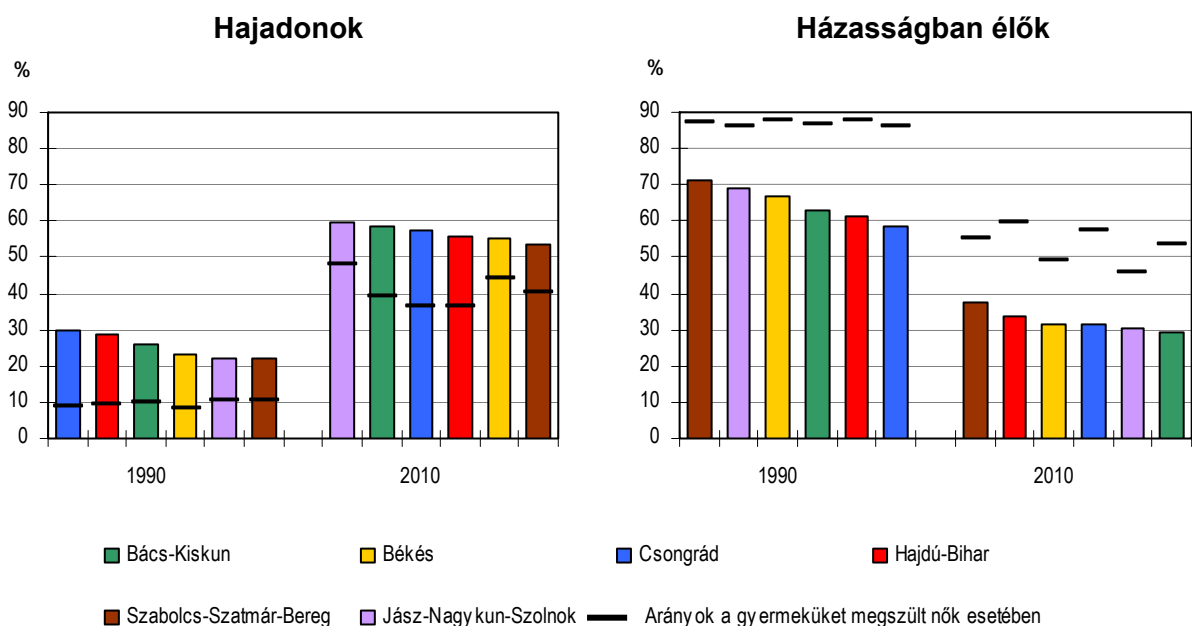
A magzati halálozások (korai- és középidős, valamint késői magzati halálozások) aránya minden megyében egytized fölé emelkedett, sőt Jász-Nagykun-Szolnok területén abszolút mértékben is emelkedett a számuk. Ennek a jelenségnek valószínűleg nagyon összetett okai vannak, melyben igen meghatározó szerepet játszhatnak a káros környezeti és egészségi hatások.

3. A terhességmegszakításon átesett nők főbb jellemzői

A terhességük megszakítása mellett döntő nők társadalmi, demográfiai jellemzőit áttekintve képet alkothatunk arról, hogy melyek azok a társadalmi rétegek, amelyek ebből a szempontból veszélyeztetettnek számítanak. Az egyik tényező, amely befolyásolhatja a teherbe esett nő döntését, a **családi állapota**, illetve a leendő apával való kapcsolata. Az elmúlt húsz évben ebből a szempontból jelentősen megváltozott a művi vetélésen átesett nők összetétele. Míg a kilencvenes évek elején túlnyomó részük (mind az Alföldön, mind pedig országosan közel kétharmaduk) házasságban élt, addig 2010-re a hajadonok kerültek többségbe, a házasságok aránya egyharmad körülre zsugorodott.

4. ábra

A terhességmegszakításon átesett és a gyermeküket megszült nők közül a hajadonok és a házasságban élők aránya

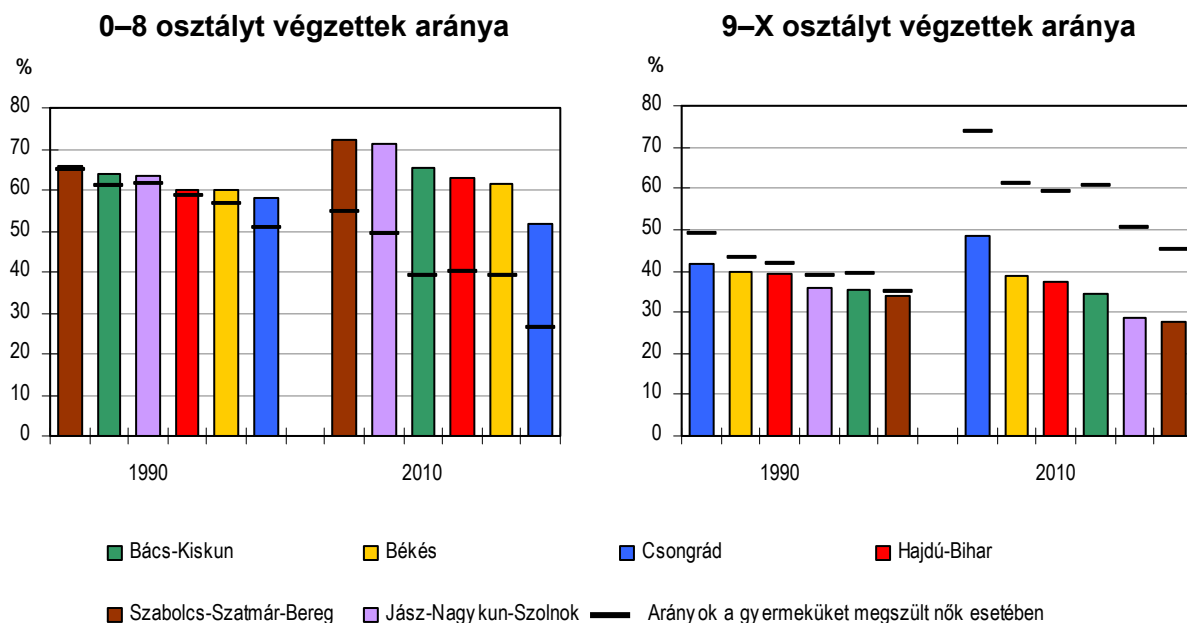
Az özvegyek száma mind a vizsgált időszak elején, mind pedig a végén minimális volt, 1% körüli részarányt képviseltek. Az elváltak részesedése valamelyest emelkedett, de a

terhességmegszakításon átesett nőknek még így is csak nagyjából egytizede tartozott ebbe a kategóriába. A legfőbb változások tehát a hajadonok és a házasságban élők körében következtek be. E két utóbbi kategória ilyen mértékű arányváltozása nyilvánvalóan nem annak a hagyományos értékrendnek az újjáéledését jelzi, amely szerint a hajadonként történő gyermekvállalás egyfajta megőrzéssel járt együtt, hanem a hagyományos női szerepek átalakulásának következménye. Az a köztudott tény, hogy a mai nők közül egyre kevesebben és egyre később kötnek házasságot, nyilván ilyen irányú változásokhoz vezetett. Ezt az is alátámasztja, hogy ugyanezen tendenciák a gyermek megszülése mellett döntő nők körében is nyomon követhetők. A művi vetélésen átesettek körében a hajadonok aránynövekedése a tizenévesek kivételével valamennyi korcsoportban megfigyelhető. A 20–24 éveseknél csaknem 100%, a 25–29 éveseknél közel kilenctized, a harmincas éveik első felében járónál pedig kétharmad körüli az arány. A megyék közül Szabolcs-Szatmár-Beregben valamivel alacsonyabbak az értékek, de nincsenek jelentős eltérések. A hajadon családi állapot persze egyre kevésbé jelenti, hogy valaki egyedül él. Az alföldi megyékben terhességmegszakításon átesett hajadon nőknek a kilencvenes évek elején még kevesebb mint egyötöde élt élettársi kapcsolatban, 2000-ben egyharmada, az évtized végén pedig már közel fele.

Az **iskolai végzettség** tekintetében a terhességmegszakítás mellett döntött nők között egyértelműen túlsúlyban vannak a képzetlenebbek, sőt a vizsgált húsz év során – egy olyan időszakban, amikor a teljes népesség iskolázottsága javult – még romlott is a helyzet. Az egyetlen kivétel Csongrád megye, ahol a legfeljebb 8 osztályt végzettek részaránya valamelyest (52%-ra) mérséklődött, ugyanakkor Szabolcs-Szatmár-Beregben és Jász-Nagykun-Szolnokban már 70%-ot meghaladó a mutató értéke.

5. ábra

A terhességmegszakításon átesett és a gyermeküket megszült nők végzett osztályok szerinti összetétele

A különbségekben a teljes női népesség eltérő iskolázottsága is jelentős szerepet játszik, erre vonatkozóan jelenleg a 2005. évi mikrocenzus adatai a legfrissebbek. Ebben az évben mind az Alföldön, mind pedig az ország egészében a legfeljebb 8 osztályt végzettek aránya a művi vetélésen átesett nők körében 15 százalékponttal magasabb volt, mint a mikrocenzus

eredményei alapján a 15 éves és idősebb teljes női népesség esetében. Ez az eltérés minden vizsgált megyében megfigyelhető, melynek mértéke 11–20 százalékpont között mozgott. Figyelembe véve, hogy a terhességmegszakítási adatok a 15–49 évesekre, a census adat pedig a teljes 15 éves és idősebb női népességre vonatkozik, a valóságban még ennél is nagyobbak a különbségek. Az idős népesség átlagos iskolai végzettsége ugyanis alacsonyabb, a fiataloké pedig már magasabb, ennek ellenére a művi vetélésen átesett nők körében a csak általános iskolába jártak aránya a húszas–harmincas korosztályokban emelkedett leginkább.

A helyzet súlyosságát a gyermeket szült nők iskolázottsági adatainak szembeállítása is alátámasztja. Ebben a körben ugyanis teljesen ellentétes tendenciák érvényesültek. Az 1990-től 2010-ig terjedő időszakban az Alföldön 17 százalékponttal, 42%-ra (országosan 23 százalékponttal, 33%-ra) csökkent a legfeljebb 8 osztályt végzettek aránya. A megyék között ugyan jelentős különbségek vannak, 2010-ben a mutató értéke 26–54% között mozgott (a legkedvezőbb helyzetben Csongrád, a leghátrányosabban pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megye volt), de mindenütt lényegesen kedvezőbb az arány, mint a terhességmegszakításon átesettek vonatkozásában.

Egy gyermek évtizedekre meghatározza a család anyagi helyzetét, mozgásterét, prioritásait, így a nő döntését alapvetően befolyásolja, hogy milyen megélhetési forrásai vannak. A kérdéskört a munkaerő-piacon betöltött szerep, a **gazdasági aktivitás** vizsgálatával közelítjük. Ehhez az 1995–2010 között bekövetkezett változásokat vesszük alapul (a munkanélküliek rendszeres számbavétele csak 1993-ban kezdődött), s a census adatoknál alkalmazott összehasonlítási módszert követve eltekintünk az időközben bekövetkezett módszertani változásoktól. Ez utóbbi miatt az 1995. évi foglalkoztatottak aránya valamelyest alacsonyabb a ténylegesnél, de az eltérések nem jelentősek.

A terhességmegszakításon átesett nők körében a gyermeküket megszülőkhöz képest igen alacsony a foglalkoztatottak aránya, amely a vizsgált 20 év során néhány százalékponttal tovább csökkent. Ezzel szemben a szülő nők hasonló mutatója a megyék többségében emelkedett, melynek mértéke Csongrádban meghaladta a 7 százalékpontot. A munkanélküliek aránya viszont összességében a terhességmegszakítás mellett döntő nők esetében volt magasabb, s emelkedett is a vizsgált évek során. Legnagyobb mértékű növekedés Szabolcs-Szatmár-Beregben történt, ahol 2010-ben már minden hatodik érintett nő munkanélküli volt. Ebben a megyében egyébként mindkét női csoportban rendkívül magas a munkanélküliség. Az inaktív keresők aránya (melynek többségét a szülőképes korú nők esetében a gyermekgondozási ellátás valamely formáját igénybe vevők teszik ki) a vizsgált időszakban mindkét kategóriában emelkedett, de a terhességüket megszakítottak esetében lényegesen magasabb: 2010-ben a Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben már az 50%-ot közelítette.

Látható, hogy a jövedelemszerzés, így az önálló megélhetés szempontjából hátrányosabb helyzetben lévő társadalmi csoportok sokkal inkább jelen vannak a terhességmegszakításon átesettek, mint a gyermeküket világra hozók körében, s a különbségek még növekedtek is az elmúlt időszakban. Országosan is hasonló tendenciák érvényesültek, bár a konkrét arányok valamivel kedvezőbbek, mint az Alföldön.

Az előbbieken vázolt tendenciák valamennyi korcsoportban nyomon követhetők. A legfiatalabbaknál elsősorban az eltartottak aránya emelkedett (kivéve Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben, ahol az inaktív keresőkről mondható el ugyanez), a többi korcsoportban pedig a munkanélküliek és inaktív keresők javára történt az arányeltolódás.

2. tábla

A terhességmegszakításon átesett és gyermeket szült nők gazdasági aktivitás szerinti összetétele

(százalék)

Megnevezés	Terhességmegszakításon átesett nők						Germéket szült nők					
	foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott	ismeretlen	összesen	foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott	ismeretlen	összesen
1995												
Bács-Kiskun	38,4	11,0	29,4	21,0	0,2	100,0	62,7	10,1	13,8	13,2	0,2	100,0
Békés	37,7	10,7	33,0	18,2	0,3	100,0	61,9	12,3	11,1	14,7	–	100,0
Csongrád	42,6	9,9	24,9	22,4	0,3	100,0	68,8	9,1	12,6	9,5	0,1	100,0
Hajdú-Bihar	35,0	12,4	28,2	24,0	0,4	100,0	59,9	9,7	10,0	20,4	0,0	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	28,3	11,1	26,4	33,6	0,6	100,0	41,2	5,2	13,2	40,4	0,1	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	35,0	10,8	27,3	26,5	0,3	100,0	56,7	9,3	12,5	21,5	–	100,0
Alföld	35,8	11,0	28,1	24,7	0,4	100,0	57,1	8,9	12,2	21,7	0,1	100,0
Ország összesen	39,9	10,8	26,1	22,9	0,3	100,0	62,3	8,4	10,7	18,5	0,1	100,0
2010												
Bács-Kiskun	33,6	16,0	36,1	14,2	0,1	100,0	62,3	9,3	20,1	8,0	0,2	100,0
Békés	34,0	15,2	39,3	11,5	0,1	100,0	64,5	12,3	16,2	6,8	0,3	100,0
Csongrád	42,3	14,3	27,9	15,4	0,1	100,0	76,2	7,7	10,5	5,0	0,7	100,0
Hajdú-Bihar	27,9	15,5	39,3	17,1	0,2	100,0	64,4	6,2	10,8	18,0	0,6	100,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	22,0	17,3	47,7	13,0	0,0	100,0	41,7	18,1	27,2	12,6	0,4	100,0
Jász-Nagykun-Szolnok	24,9	10,8	49,2	14,7	0,4	100,0	53,2	10,9	24,6	10,7	0,6	100,0
Alföld	29,4	15,1	41,0	14,4	0,2	100,0	59,1	10,9	18,6	10,9	0,5	100,0
Ország összesen	35,8	13,3	36,0	14,7	0,2	100,0	67,9	7,6	15,1	8,4	1,0	100,0

1990-ben sok nő a **második gyermeke** után bekövetkezett terhességénél döntött a művi vetélés mellett, mind az Alföldön, mind pedig az ország egészében az érintettek kb. negyztizede tartozott ebbe a kategóriába. Megyénként sem voltak jelentős eltérések, 37–42% között alakultak az arányok. Akkoriban ugyanis többségében még a kétgyermekes családmódel volt az elfogadott, az elmúlt húsz évben azonban gyökeresen megváltozott a helyzet.

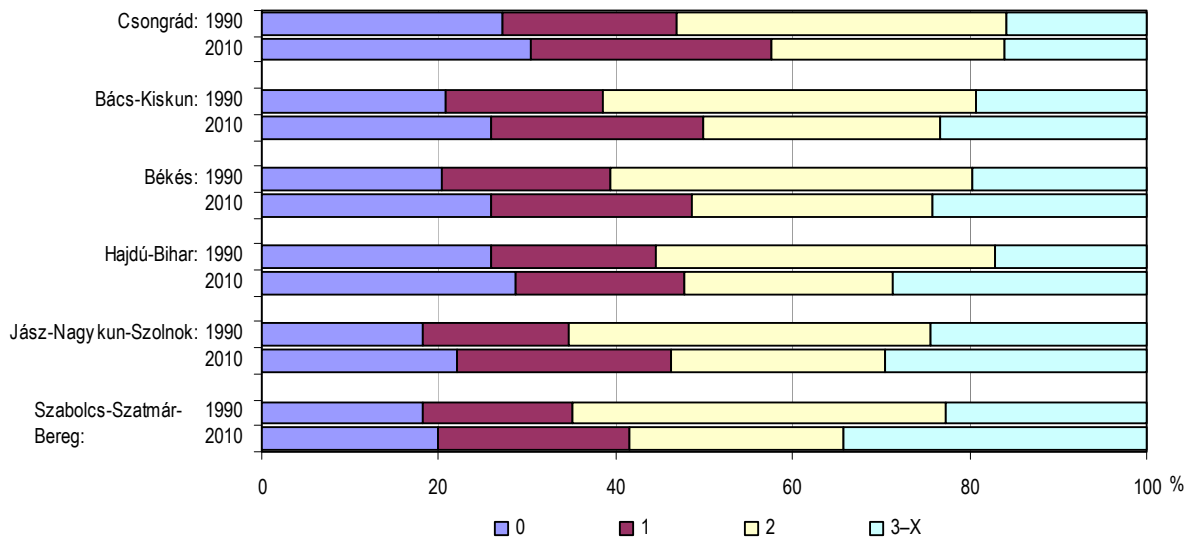
2010-re arányaiban többen lettek azok, akik gyermektelenül, vagy egyetlen gyermek mellett választották a terhesség megszakítást. Az Alföldön a korábbi 40%-kal szemben már a művi vetélésen átesett nők közel felének legfeljebb egy élő gyermeke volt, országosan némileg még ennél is magasabb lett ez az arány. Ebben a vonatkozásban az alföldi megyék között elég nagyok a különbségek: míg Szabolcs-Szatmár-Beregben 42%, addig Csongrádban már 58% a mutató értéke.

A legfiatalabb korosztályok nyilvánvalóan korábban is nagyrészt gyermektelenül döntöttek a művi abortusz mellett, a kedvezőtlen változásokat inkább az okozta, hogy a húsz-harminc nő (elsősorban a 25–34 év közöttiek) is egyre gyakrabban gyermektelenül vagy egy gyermek mellett csak ezt látják megoldásnak. A legkirívóbb példa erre a Csongrádban

élő 25–29 éves terhességmegszakításon átesett legfeljebb egy gyermekes nők, akiknek az aránya a húsz év során 22 százalékponttal, több mint 61%-ra emelkedett.

6. ábra

A terhességmegszakításon átesett nők összetétele az életben lévő gyermekeik száma szerint

A magzatukat meg nem tartó nők jelentős része saját bevallása szerint **nem védekezett** a terhesség ellen, s ebben a kérdésben a vizsgált húsz év során nem is igen történt változás. Mind 1990-ben, mind pedig 2010-ben az Alföldön az érintettek megközelítően 44%-a nyilatkozott így. Országosan történt ugyan némi javulás, de a 2010. évi országos arány valamennyivel még mindig meghaladja az alföldi átlagot. Megyénként viszonylag jelentősek az eltérések: míg Békésben mindössze egyharmad volt a nem védekezők aránya, addig Szabolcs-Szatmár-Beregben ugyanezen arány meghaladta az 56%-ot. A meglévő különbségek mellett azonban valamennyi megyében megfigyelhető, hogy legnagyobb gondot a 35–44 év közöttiek fordítják a nem kívánt terhesség elkerülésére, legkevésbé pedig a tizenévesek, illetve a húszas éveik elején járók figyelnek erre (esetenként azok a 44 év felettek, akik már nem számítanak a terhesség bekövetkeztére).

A jelenlegi törvényi szabályozásnak megfelelően 2010-ben a terhességmegszakítások túlnyomó részét az anya megoldhatatlan válsághelyzetére hivatkozva végezték el. Az **egészségi okok miatti** művi vetélések aránya minimális: mind országosan, mind pedig az Alföldön 3% körüli volt. Megyénként 1–5% között alakult, amelyből az alsó értéket Szabolcs-Szatmár-Bereg, a felsőt pedig Csongrád megye képviselte. Ebben a vonatkozásban a magzatvédelmi törvény bevezetését követően, a kilencvenes évek közepétől nem is volt jelentős változás.

A művi vetélések mögött tehát leginkább az érintett nő **külső körülményeiben** keresendő probléma áll. A terhességmegszakításon átesettek jellemzőit áttekintve láthattuk, hogy az utóbbi húsz évben lezajlott jelentős társadalmi változásokon (női életpálya módosulása, az elfogadott családmódel átalakulása) túl az alacsony iskolai végzettség, a megélhetési problémák igen jelentős szerepet játszanak. E két utóbbi dolog nyilvánvalóan összefügg, hiszen a mai munkaerő-piacon szakmai képzettség nélkül nagyon nehéz munkát találni. A gyermek felnevelése pedig nem kevés pénzbe kerül, bár tudjuk, hogy ez a pénzösszeg a szülők, az anya társadalmi-anyagi helyzetétől függően nagyon különböző lehet. Vannak családok, ahol a gyermekek utáni ellátások meghatározó szerepet játszanak a megélhetésben, másutt pedig nem kis összegeket fordítanak a gyermek ellátására, taníttatására. A továbbiakban azt

próbáljuk áttekinteni, hogy valójában mekkora szerepet játszhatnak a terhességmegszakítások mértékében a nők társadalmi és gazdasági körülményei.

4. A terhességmegszakítások gyakorisága és az életkörülmények

A rendelkezésre álló adatok alapján az életkörülmények meghatározói közül három fő tényezőt vizsgálunk: ezek a munkanélküliség, a jövedelmek nagysága, valamint az adott térség társadalmi-gazdasági fejlettségét leginkább kifejező komplex fejlettségi mutató. Miután ez utóbbi kistérségi jellemző, s a nagyobb elemszámú összehasonlítások érdekében is ez tűnik célszerűnek, a számításokat kistérségi szinten végezzük.

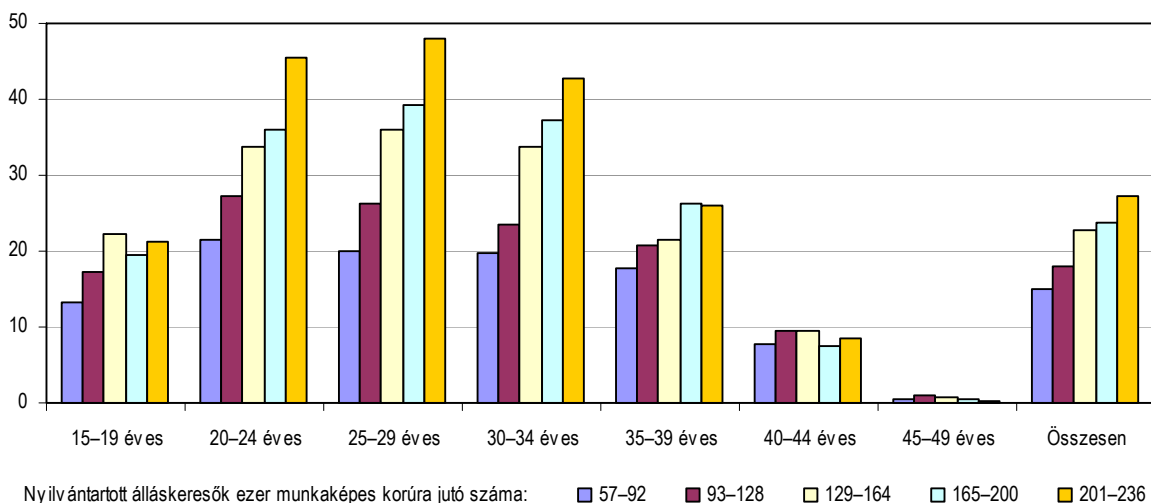
A terhességmegszakítások aránya kistérségenként igen nagy eltéréseket mutat, 2010-ben a törökszentmiklósi kistérség ezer megfelelő korú nőre jutó 35 művi vetélése négyszerese a másik szélső értéket képviselő mórhalmi kistérség 9 esetének. Ezek a jelentős különbségek fokozatosan alakultak ki: 1995 és 2010 között 2,5-ről közel négyszeresére nőtt az eltérés a mutató legmagasabb és legalacsonyabb értékei között. Úgy tűnik, hogy a rendszerváltás óta területileg elmélyült társadalmi-gazdasági szakadék hatásai a terhességmegszakítások esetében is megmutatkoznak.

4.1 A munkanélküliség és a terhességmegszakítások

Elhelyezkedési lehetőségek szempontjából az ország keleti fele köztudottan nem a legjobb adottságokkal rendelkezik, de még az Alföldön belül is jelentős eltérések vannak. Ezek részben tényleges területi elhelyezkedési különbségek, részben pedig nagyvárosi vonzáskörzet létének, nem létének következményei. A kistérségi szintű munkaerő-piaci helyzetet a nyilvántartott álláskeresők munkaképes korú (15–64 éves) népességre jutó számával mérve 2010-ben a legkedvezőbb helyzetben lévő szegedi és a leghátrányosabb fehérgyarmati kistérség mutatója között több mint négyszeres volt a különbség. Az ország egyik legkeletebbre található kistérségében a 15–64 évesek közel negyede nyilvántartott álláskereső volt, ezzel szemben a csongrádi megyeszékhely körzetében kevesebb mint 6%-ukról mondható el ugyanez.

7. ábra

A terhességmegszakítások ezer megfelelő korú nőre jutó száma a munkanélküliség mértéke alapján kialakított kistérségi csoportokban az Alföldön, 2010

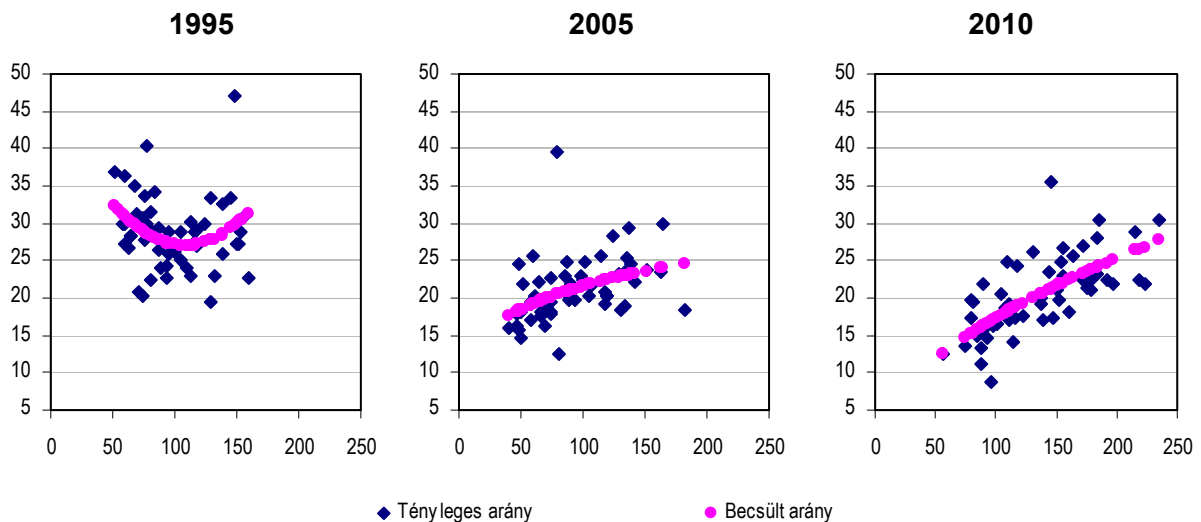
A munkanélküliség és a terhességmegszakítások mértékének együttes alakulását vizsgálva 2010-ben elég egyértelmű az összefüggés, amely szerint az állástalanság, az ebből adódó létbizonytalanság növeli annak esélyét, hogy adott helyzetben a nők gyakrabban döntenek a terhesség megszakítása mellett. A kistérségeket az álláskeresők alapján kategóriákba sorolva (a legmagasabb és a legalacsonyabb érték alapján öt egyenlő intervallumú csoport kialakításával), majd a művi vetélések mértékét ezen kategóriákban kiszámítva igen jelentős különbségek láthatók.

Összességében a munkanélküliség szempontjából legkedvezőbb, illetve leghátrányosabb helyzetű kistérségek terhességmegszakítási aránya között mintegy kétszeres a különbség, de a középső kategóriákban is folyamatosan emelkedik a mutató értéke. A két tényező közötti kapcsolat a legfiatalabbak és a 40 felettek kivételével korcsoportonként is nyomon követhető. A huszonévesek és a harmincas éveik első felében járók körében kimondottan szembetűnő, hogy a legrosszabb munkaerő-piaci helyzetben lévő kistérségek női lakosságának terhességmegszakítási gyakorisága jóval magasabb.

Az adatok kategóriánkénti vizsgálata tehát a két jelenség között pozitív irányú kapcsolatot jelez (növekvő munkanélküliség növekvő művi vetélési aránnyal párosul), azonban a korábbi időszakokban nem volt ilyen egyértelmű az összefüggés.

8. ábra

A munkanélküliség és a terhességmegszakítások együttes alakulása a kistérségekben

Vízszintes tengely: ezer munkaképes korúra jutó munkanélküli. Függőleges tengely: ezer szülőképes korú nőre jutó terhességmegszakítás.

A két tényező közötti kapcsolatot 1995–2010 között vizsgálva egyértelműen látható, hogy jelentős változások történtek. A kilencvenes évek közepén a munkanélküliség emelkedésével egy adott szintig csökkent a terhességmegszakítások aránya, majd azt követően emelkedni kezdett. A későbbiekben azonos irányúvá vált a kapcsolat, amely valamelyest már 2005-ben is megmutatkozott. A két tényező közötti összefüggés ugyan nem lineáris (a terhességmegszakítások aránya valamelyest mérséklődő ütemben emelkedik, mint a munkanélküliség mértéke), de egyértelműen növekvő. 2010-re láthatóan emelkedett a függvény meredeksége, tehát a pozitív irányú összefüggés 2005-höz képest sokkal hangsúlyosabbá vált.

Az évek során tehát nem csak a kapcsolat iránya, hanem annak szorossága is jelentősen megváltozott. Míg 1995-ben az egyes kistérségek terhességmegszakítási arányának az alföldi összesített átlagtól való eltéréseinek mindössze 14%-át magyarázta az a tény, hogy melyik munkanélküliségi kategóriába tartozott, addig 2010-ben már 58%-át.

A munkanélküliség és a terhességmegszakítások közötti korrelációs hányados

Év	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	Összesen
	évesek							
1995	0,07	0,23	0,09	0,14	0,14	0,15	0,02	0,14
2005	0,25	0,37	0,24	0,26	0,12	0,02	0,09	0,28
2010	0,34	0,44	0,60	0,59	0,36	0,12	0,08	0,58

A korcsoportonkénti adatok nyilvánvalóan eltérnek egymástól, hiszen a fiatalabbak és az idősebbek döntéseiben más a meghatározó, mint a termékenység szempontjából legaktívabb korosztályokban. A munkanélküliség 1995-ben és 2005-ben még a 20–24 évesek körében játszott legnagyobb szerepet, amely 2010-re a 25–34 évesek irányába tolódott el.

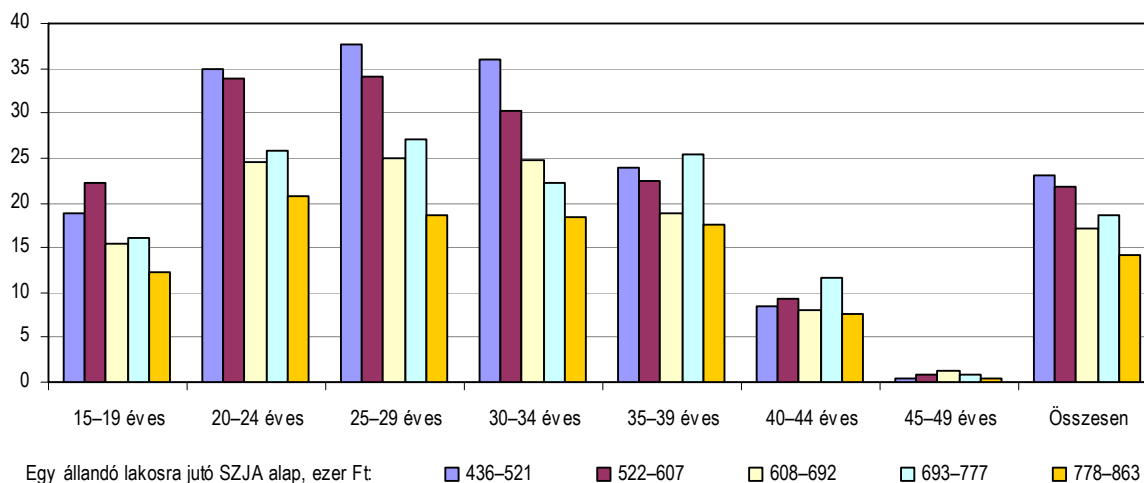
A munkanélküliség és a terhességmegszakítás közötti kapcsolat változásaiban szerepet játszhat, hogy a kilencvenes években a munkanélküliségben érintett családok anyagilag, egzisztenciálisan még nem voltak annyira leszakadva a társadalom többi rétegétől, mint napjainkban. Ezen kívül a terhességmegszakítással kapcsolatos döntés során korábban egyéb tényezők is nagyobb szerepet kaptak, mára a hagyományos (több gyermeket elfogadó) családmodell széthullóban van, s az emberek minden elhatározását sokkal inkább befolyásolja a megélhetés, az anyagi helyzet.

4.2 A jövedelmi helyzet és a terhességmegszakítások

A jövedelmi helyzet alakulása a különféle társadalmi csoportokban valójában más-más módon befolyásolhatja a terhességmegszakítás problémájával szembekerülő nőket, hiszen eltérhetnek a megélhetési költségek, a társadalmi normák. A népesség átlagos jövedelmi helyzetét az egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemadó alappal vizsgálva az Alföld legelőnyösebb és leghátrányosabb helyzetben lévő kistérsége között 2010-ben kétszeres volt a különbség. Jellemzően a nagyobb városokat magukban foglaló kistérségekben volt magasabb, a csak kisebb településekből állókban pedig alacsonyabb az átlagjövedelem. 2005-ben a Szolnoki, öt évvel később pedig a Debreceni kistérség mutatója volt a legkedvezőbb, a negatív szélső értéket pedig mindkét évben a Szabolcs-Szatmár-Beregben található Csengeri kistérség képviselte.

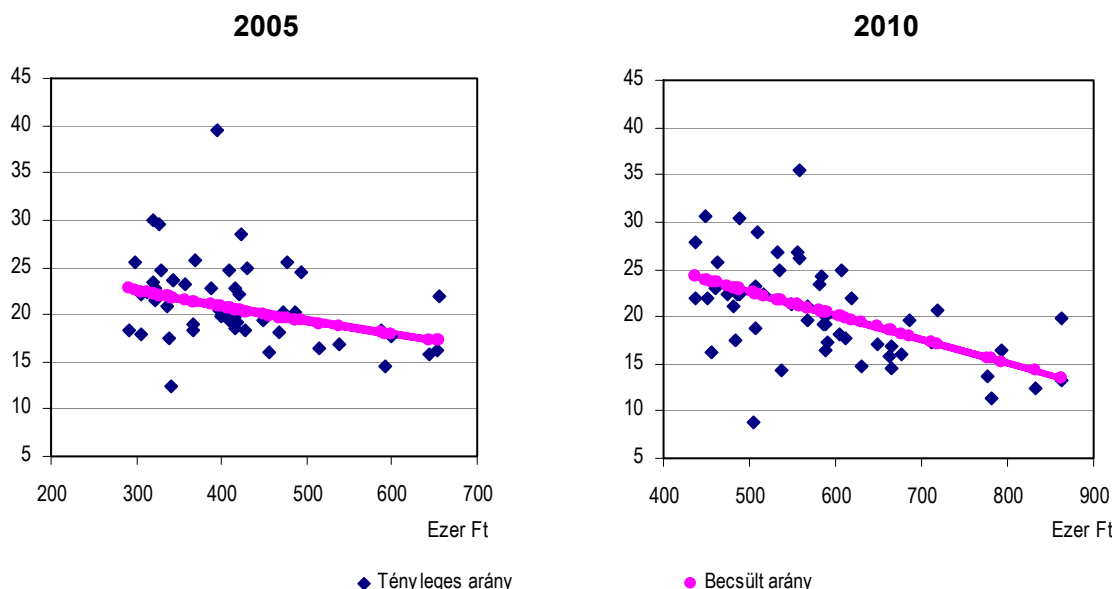
Az Alföldön kistérségi szinten előforduló legalacsonyabb és legmagasabb egy állandó lakosra jutó SZJA alap szerint kialakított öt egyenlő intervallum segítségével csoportosított kistérségek jövedelmi és terhességmegszakítási arányait vizsgálva a teljes szülőképes korú népesség, illetve ezen belül a 20–34 éves korosztály esetében alapvetően egy negatív irányú kapcsolat figyelhető meg, azaz a jobb körülmények között élők körében alacsonyabb a művi vetélések aránya. Ez a tendencia csak az egy állandó lakosra vetítve 693–777 ezer forint közötti adóköteles jövedelemmel rendelkező kistérségek esetében törik meg, ahol átmeneti növekedés tapasztalható. Ide azonban mindössze két kistérség, a Gyulai és a Hajdúszoboszlói tartoznak, amelyek elsősorban idegenforgalmuk alapján emelkednek ki, s az ebből adódó előnyük úgy tűnik, az élet más területein nem feltétlenül mutatkozik meg.

A terhességmegszakítások ezer megfelelő korú nőre jutó száma a jövedelmek nagysága alapján kialakított kistérségi csoportokban az Alföldön, 2010

A két tényező közötti összefüggést a rendelkezésre álló adatok figyelembe vételével 2005-ben és 2010-ben vizsgáljuk. A kapcsolat iránya alapvetően nem változott, de a munkanélküliséghez hasonlóan a különbségek itt is hangsúlyosabbakká váltak. Míg 2005-ben az egy főre jutó adóköteles jövedelmek szempontjából a legkedvezőbb és a leghátrányosabb helyzetű kistérségek terhességmegszakítási aránya közötti különbség 30% körüli volt, addig 2010-ben már meghaladta az 60%-ot. Ugyanezek az eltérések egyes korcsoportokban még jelentősebbek: a 25–29 évesek esetében a korábbi 40% körülivel szemben már meghaladták a kétszeres mértéket.

A jövedelmek és a terhességmegszakítások együttes alakulása a kistérségekben

Vízszintes tengely: egy állandó lakosra jutó SZJA alap, ezer Ft. Függőleges tengely: ezer szülőképés korú nőre jutó terhességmegszakítás.

Az erősödő negatív irányú összefüggést az általános tendenciát szemléltető becsült terhességmegszakítási arányok is alátámasztják. A 2005. évi közelítő függvény meredeksége még nagyon enyhe, de öt évvel később már egy sokkal határozottabban csökkenő lineá-

ris függvény jelzi leginkább az egy főre jutó SZJA alapot képező jövedelmek és a terhességmegszakítások aránya közötti kapcsolat irányát és mértékét.

A jövedelmek nagysága tehát az utóbbi öt évben sokkal meghatározóbb tényezővé vált a nők terhességmegszakítással kapcsolatos döntéseiben, mint azt megelőzően. 2005-ben az egyes kistérségek mutatóinak az alföldi átlagtól való eltérését mindössze 30%-ban magyarázta az a tény, hogy az egy főre jutó SZJA alap nagysága szerint melyik kategóriába tartozott. Sőt a negyvenesek körében semmiféle kapcsolat nem mutatkozott a két jelenség között. Ezzel szemben 2010-ben az átlag körüli szóródás fele az anyagi helyzet függvénye volt, a nők életkorát tekintve a 25–34 évesek esetében volt a legmagasabb a mutató értéke.

4. tábla

A jövedelmek és a terhességmegszakítások közötti korrelációs hányados

Év	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	Összesen
	évesek							
2005	0,19	0,32	0,34	0,26	0,20	0,00	0,07	0,30
2010	0,41	0,36	0,52	0,50	0,32	0,12	0,24	0,50

A változások azzal is összefüggésben lehetnek, hogy a jövedelmi különbségek növekednek: a magasabb keresetűek egyre nagyobb, az elesettebbek pedig egyre kisebb összegből gazdálkodhatnak. A lakosság jelentős részének pedig nincs is adóköteles jövedelme, bár az utóbbi néhány évben valamelyest növekedett az arányuk, de még mindig akadnak kistérségek, ahol az állandó lakosok alig több mint egyharmadának képződik adóköteles jövedelme. A nyugdíjak, segélyek, egyéb szociális ellátások összege pedig legtöbbször alacsonyabb mint a keresetké.

4.3 A komplex fejlettségi mutató és a terhességmegszakítások

A kistérségek általános fejlettségét a KSH a komplex fejlettségi mutatóval (továbbiakban komplex mutató) méri, mert a fejlettséget közvetlenül kifejező GDP kistérségi szinten nem áll rendelkezésre. A számítások során öt (gazdasági, infrastrukturális, társadalmi, szociális, foglalkoztatási) mutatócsoportból, összesen 31 mutatóból egy komplex mutatót határoztak meg, amely alkalmas a kistérségek fejlettség szerinti besorolására. Ezt a munkát a KSH időről-időre (legutóbb 2007-ben) elvégzi. A mutató 1 és 5 közötti értéket vehet fel, amely a 2007. évi számítások alapján az alföldi kistérségek esetében 1,68–3,65 között mozog. A magasabb (háromat meghaladó) értéket többségében csak azokban a kistérségekben éri el, amelyek a megyeszékhelyet is magukban foglalják. Az Alföldön ez alól mindössze két kivétel van, a Gyulai és a Hajdúszoboszlói kistérségek, amelyek egyértelműen a kistérségi központok idegenforgalmi vonzerejének köszönhetően tudhatják magukénak ezt az eredményt.

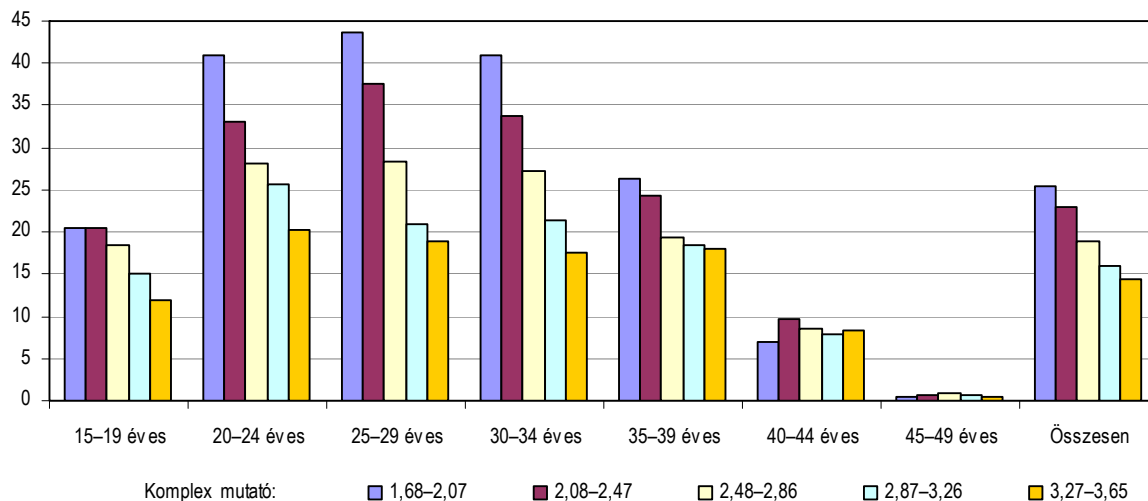
Az alföldi kistérségekben előforduló legalacsonyabb és legmagasabb komplex mutató segítségével kialakított öt egyenlő intervallumba besorolt kistérségek terhességmegszakítási arányait vizsgálva ismét elég egyértelmű összefüggést fedezhetünk fel. A 2010-es állapotot tekintve látható, hogy a negyvenes korosztály kivételével mind összességében, mind pedig korcsoportonként befolyásoló tényező a komplex mutató, hiszen emelkedésével a nők kisebb arányban döntenek a terhességük megszakítására mellett.

A két mutató közötti negatív irányú összefüggés – a munkanélküliség és a jövedelmek vizsgálatánál tapasztaltakhoz hasonlóan – leginkább a 20–34 évesek körében mutatkozik meg. Ezekben a korcsoportokban 2010-ben a legalacsonyabb és a legkedvezőbb komplex mutatóval rendelkező kistérségek terhességmegszakítási arányai között már igen jelentős,

több mint kétszeres volt a különbség. Öt évvel korábban ezen eltérések aránya még alacsonyabb volt, bár a 20–24 évesek körében már akkor is az 1,8-szeres mértéket közelítette.

11. ábra

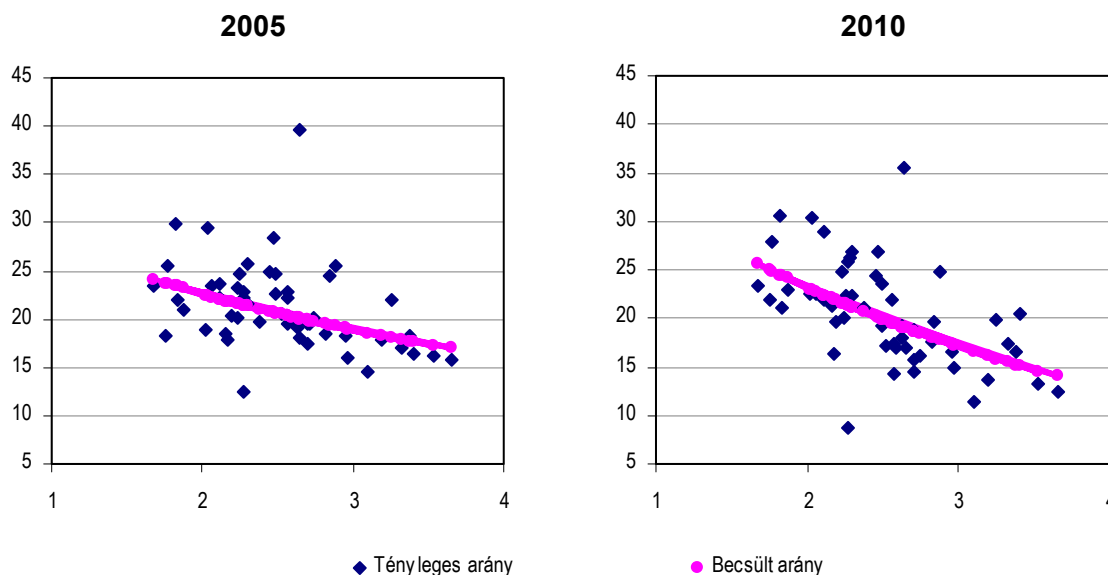
A terhességmegszakítások ezer megfelelő korú nőre jutó száma a komplex mutató nagysága alapján kialakított kistérségi csoportokban az Alföldön, 2010

Az utóbbi időszakban tehát a komplex mutató és a terhességmegszakítások aránya közötti kapcsolat is szorosabbá vált. Olyannyira igaz ez, hogy míg az Alföld egészében 2005–2010 között 8%-kal csökkent a művi vetélések ezer szülőképes korú nőkre jutó aránya, addig a komplex mutató szempontjából két legkedvezőtlenebb helyzetű kistérségi csoportban ugyanezen arány valamelyest még emelkedett is.

12. ábra

A komplex mutató és a terhességmegszakítások együttes alakulása a kistérségekben

Vízszintes tengely: komplex mutató. Függőleges tengely: ezer szülőképes korú nőre jutó terhességmegszakítás.

A két tényező közötti kapcsolat szorosabbá válását a kistérségi terhességmegszakítási arányok regressziós függvényével történő közelítése is egyértelműen alátámasztja, hiszen annak meredeksége szemmel láthatóan emelkedett. Ennek megfelelően az Alföldön legma-

gasabb komplex mutatóval rendelkező kistérségek művi vetélési arányai a korábbinál dinamikusabban csökkennek.

A komplex mutatónak a terhességmegszakítási arányokra gyakorolt hatása a korrelációs hányadosok alakulásában is megmutatkozik. 2005-ben a kistérségi arányok alföldi átlagtól való eltéréseinek csak egyharmadát magyarázta az a tény, hogy a kistérség általános fejlettségét kifejező komplex mutató alapján melyik csoportba tartozik, 2010-ben viszont már a szóródások felét ez a tény befolyásolta. A két időszak között leginkább a 25–34 évesek döntéseiben emelkedett a térség fejlettségének szerepe, a húszas éveik első felében járók esetében viszont egyáltalán nem játszik ez a tényező nagyobb szerepet, mint öt évvel korábban.

5. tábla

A komplex mutató és a terhességmegszakítások közötti korrelációs hányados

Év	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	Összesen
	évesek							
2005	0,24	0,34	0,43	0,32	0,15	0,04	0,10	0,34
2010	0,30	0,33	0,57	0,56	0,35	0,10	0,06	0,50

A negyven éves vagy idősebb terhességmegszakításon átesett nők döntéseiben egészen más tényezők játszhatnak szerepet, mint fiatalabb kortársaiknál. Ők azok, akik már vélhetően elérték az általuk ideálisnak tartott gyermekszámot, sőt inkább már attól tarthatnak, hogy koruknál fogva nem tudnák megfelelően felnevelni a születendő gyermeket. Ezen kívül a terhesség kockázata is jóval magasabb ebben az életkorban, amely miatt nyilván gyakrabban előfordulhat, hogy egészségi okokra hivatkozva kell a terhességet idő előtt befejezni.

ÖSSZEFOGLALÁS

A magzatvédelmi törvény 1993. évi bevezetésével alapvetően átértékelődött a művi vetélések jelentősége, ettől kezdődően csak olyan élethelyzetekben lehet a terhességet megszakítani, amely a gyermeket váró nő számára vagy egészségügyi vagy környezeti krízishelyzetet jelent. Az elmúlt húsz év főbb tendenciáinak áttekintése után egyértelműnek tűnik, hogy ennek következtében az alföldi megyék helyzete megváltozott. Ráadásul mindez a rendszer-váltást követő gazdasági-társadalmi átrendeződéssel is egybeesett, amely köztudottan a keleti országrész, így az Alföld relatív helyzetének romlásával járt együtt. Az átlagon felüli munkanélküliség, ebből adódóan a romló életkörülmények, a térség fejlesztésének, infrastruktúrájának hiányosságai pedig mind-mind hozzájárultak a jelenlegi helyzet kialakulásához.

Az Alföldön belül is jelentős különbségek vannak, a problémák leginkább Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében halmozódnak, de Jász-Nagykun-Szolnok helyzete is jelentősen romlott. A vizsgált mutatók vonatkozásában – mind az egy főre jutó személyi jövedelemadó alapot, mind pedig az álláskereső munkanélküliek arányát tekintve – 2010-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg nem csak az Alföld, hanem az egész ország leghátrányosabb helyzetű megyéje volt. A komplex mutató is Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyes kistérségeiben volt a legalacsonyabb. Pozitív ellenpéldaként Csongrád megye említhető, ahol a vizsgált jelenségek a legkedvezőbbben alakultak az Alföldön.

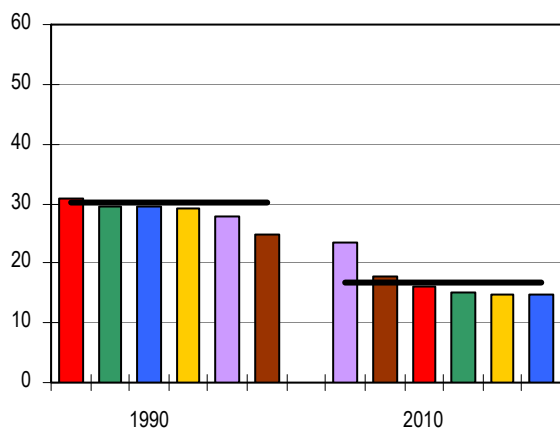
A terhességmegszakítások a munkanélküliség, a jövedelmek valamint a komplex mutató közötti kapcsolat az utóbbi öt évben felerősödött, s éppen azokban a korosztályokban, amelyek leginkább érintettek a családalapításban, leginkább gondoskodniuk kellene a következő nemzedék megszületéséről. A vizsgált jelenségek persze nagyon összetettek, mert megfelelő gazdasági növekedés, fejlődés mellett akár javulhatna a helyzet, de akkor még nem beszéltünk az ideális családról alkotott képnek a fejekben végbement változásáról.

ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK

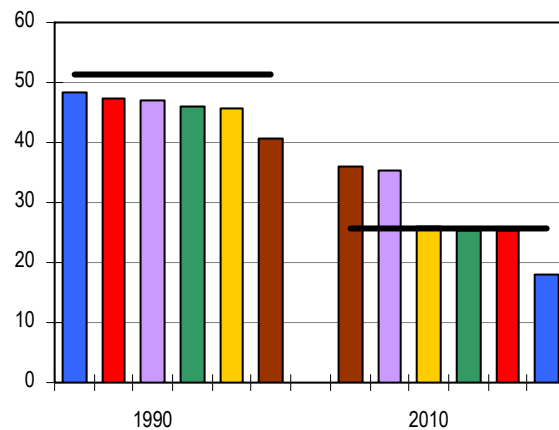
Ezer nőre jutó terhességmegszakítások korcsoportonkénti száma	22
Teljes termékenységi és teljes művi vetelési arányszámok megyénkénti alakulása	23
Terhességmegszakítások korcsoportonkénti száma	24
Ezer szülőképes korú nőre jutó terhességmegszakítások	25
Száz élveszületésre jutó terhességmegszakítás	26
Ezer szülőképes korú nőre jutó terhességek száma, 1990	27
Ezer szülőképes korú nőre jutó terhességek száma, 2010	28

Ezer nőre jutó terhességmegszakítások korcsoportonkénti száma

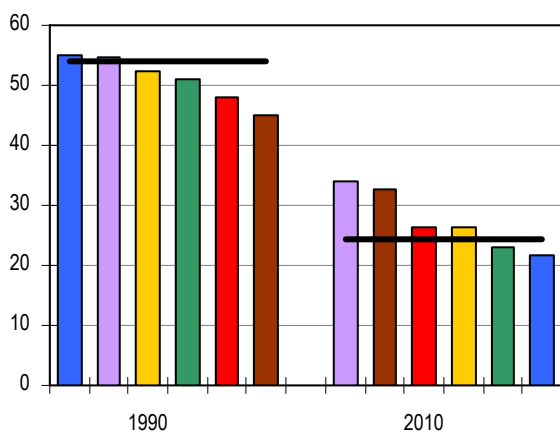
15–19 évesek

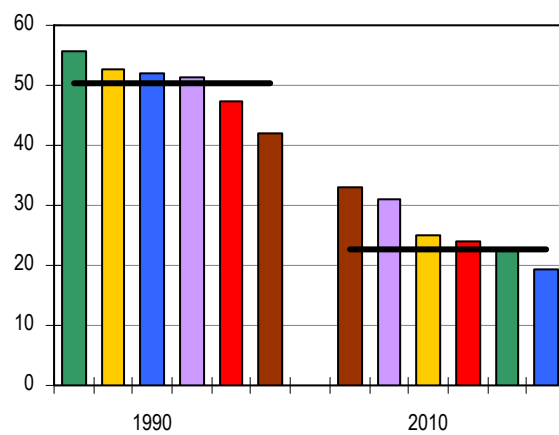
20–24 évesek

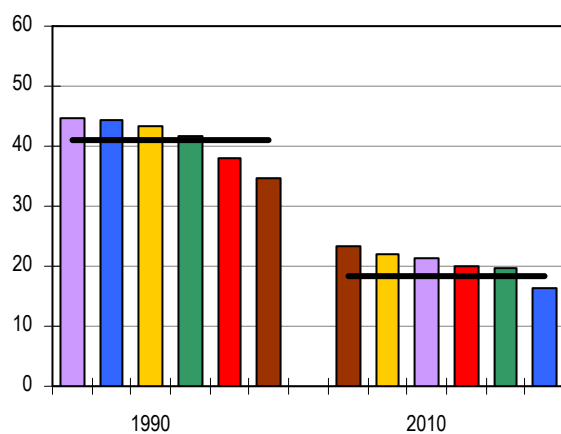
25–29 évesek

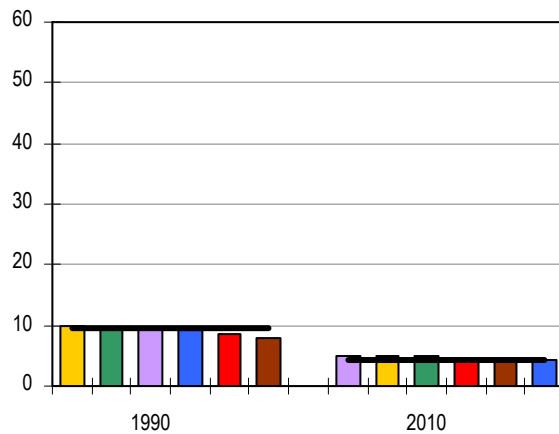
30–34 évesek

35–39 évesek

40–49 évesek

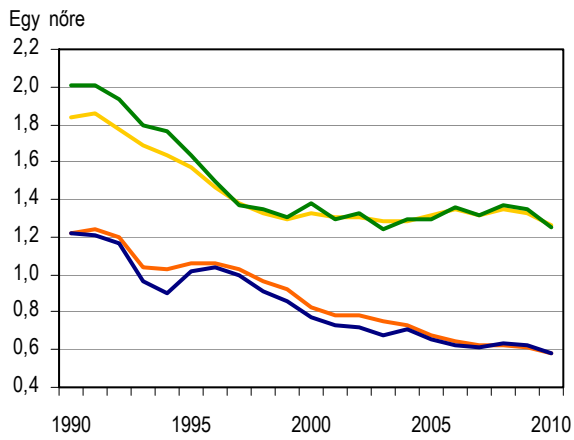

■ Bács-Kiskun ■ Békés
■ Szabolcs-Szatmár-Bereg ■ Jász-Nagykunszolnok

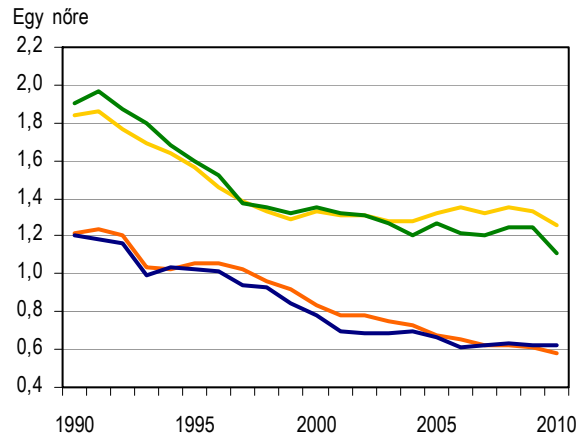
■ Csongrád ■ Hajdú-Bihar
— Országos átlag

Teljes termékenységi és teljes művi vetélési arányszámok megyénkénti alakulása

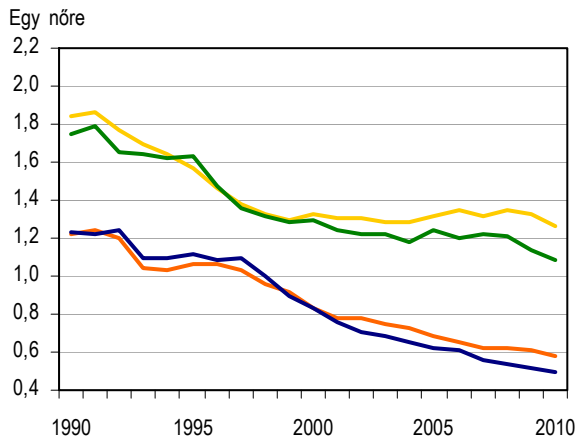
Bács-Kiskun megye

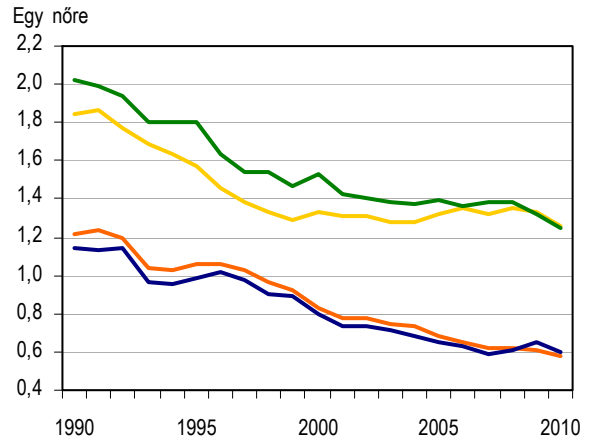
Békés megye

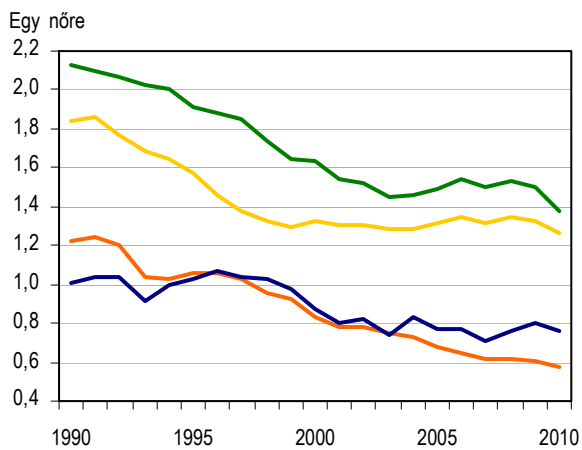
Csongrád megye

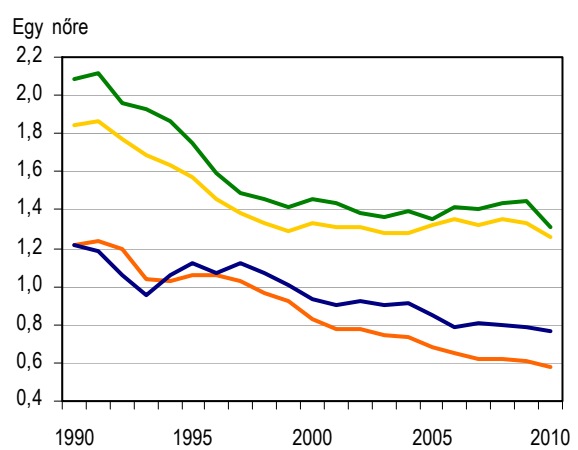
Hajdú-Bihar megye

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Jász-Nagykun-Szolnok megye

— Megyei teljes termékenységi arányszám

— Megyei teljes művi vetélési arányszám

— Országos teljes termékenységi arányszám

— Országos teljes művi vetélési arányszám

TERHESSÉGMEGSZAKÍTÁSOK KORCSOPORTONKÉNTI SZÁMA

Év	-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-X	Ismeret- len	Össze- sen
	évesek								
Bács-Kiskun megye									
1990	14	583	767	812	1118	885	358	50	4 587
1995	12	605	859	774	692	629	257	24	3 852
2000	13	327	670	664	569	395	222	9	2 869
2005	7	286	453	578	564	406	162	-	2 456
2010	12	245	420	392	442	372	164	-	2 047
Békés megye									
1990	8	417	551	596	771	702	271	61	3 377
1995	17	479	623	540	488	442	199	15	2 803
2000	3	266	498	405	394	284	154	6	2 010
2005	7	209	284	406	358	309	115	-	1 688
2010	4	166	293	288	302	271	116	-	1 440
Csongrád megye									
1990	11	501	755	687	806	795	284	87	3 926
1995	6	554	792	680	512	526	250	8	3 328
2000	5	293	617	543	488	302	149	3	2 400
2005	4	221	355	448	401	296	134	-	1 859
2010	6	181	261	329	334	256	119	-	1 486
Hajdú-Bihar megye									
1990	24	691	939	826	985	830	310	94	4 699
1995	19	679	905	829	660	587	258	28	3 965
2000	3	381	763	709	593	416	214	2	3 081
2005	17	298	499	631	595	387	152	-	2 579
2010	8	292	492	502	508	394	161	-	2 357
Jász-Nagykun-Szolnok megye									
1990	14	425	590	664	785	753	267	31	3 529
1995	13	573	696	627	554	479	238	8	3 188
2000	9	338	649	608	482	324	173	4	2 587
2005	12	300	507	587	477	326	149	-	2 358
2010	13	278	433	417	421	278	123	-	1 963
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye									
1990	21	581	771	801	934	780	274	38	4 200
1995	18	679	1073	887	708	607	243	7	4 222
2000	9	437	851	866	680	478	199	3	3 523
2005	19	430	696	720	690	474	200	-	3 229
2010	15	339	701	602	667	480	165	-	2 969
Alföld összesen									
1990	92	3 198	4 373	4 386	5 399	4 745	1 764	361	24 318
1995	85	3 569	4 948	4 337	3 614	3 270	1 445	90	21 358
2000	42	2 042	4 048	3 795	3 206	2 199	1 111	27	16 470
2005	66	1 744	2 794	3 370	3 085	2 198	912	-	14 169
2010	58	1 501	2 600	2 530	2 674	2 051	848	-	12 262
Alföld az országos %-ában									
1990	24,0	27,5	25,4	26,8	28,8	27,0	26,0	21,3	26,9
1995	30,9	28,0	26,9	27,1	28,7	29,4	26,3	26,1	27,8
2000	26,3	28,5	26,8	27,0	28,1	29,4	30,2	12,4	27,8
2005	33,8	31,2	28,6	28,2	28,8	29,2	31,3	-	29,1
2010	33,9	31,0	32,1	30,5	28,9	29,5	30,1	-	30,3

EZER SZÜLŐKÉPES KORÚ NŐRE JUTÓ TERHESSÉGMESZAKÍTÁSOK

Év	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	Össze- sen
	évesek							
Bács-Kiskun megye								
1990	29,6	46,1	51,1	55,8	41,8	17,8	1,1	35,3
1995	29,7	42,1	45,4	43,3	31,5	11,4	1,0	28,9
2000	19,5	32,8	32,4	33,4	24,7	10,3	0,9	21,9
2005	16,6	25,5	28,7	29,2	22,8	9,3	0,3	19,0
2010	15,2	25,5	23,1	22,8	19,6	8,7	0,7	16,8
Békés megye								
1990	29,0	45,8	52,4	52,7	43,4	18,1	0,9	35,2
1995	32,4	43,8	44,7	43,0	30,4	11,5	1,1	28,9
2000	22,6	34,3	29,4	33,2	25,4	9,9	0,8	21,6
2005	16,9	22,9	30,0	27,7	24,6	9,2	0,6	18,8
2010	14,9	25,9	26,3	24,9	22,0	8,6	0,9	17,7
Csongrád megye								
1990	29,4	48,4	55,0	51,9	44,3	16,4	1,4	35,9
1995	32,5	51,2	49,0	42,0	34,3	13,4	0,9	31,0
2000	22,9	36,8	35,9	35,8	25,1	9,1	0,6	23,3
2005	16,8	24,3	25,7	25,3	20,9	9,5	0,8	18,0
2010	14,6	18,1	21,8	19,3	16,4	7,8	0,7	14,6
Hajdú-Bihar megye								
1990	30,7	47,4	48,1	47,3	37,9	15,6	0,9	34,2
1995	29,9	43,1	44,2	39,3	28,6	11,4	0,7	28,5
2000	20,9	35,7	35,4	32,5	25,2	9,8	0,7	22,7
2005	15,6	25,9	28,5	29,6	20,6	8,2	0,6	18,8
2010	16,2	25,5	26,5	23,9	20,1	8,2	0,5	17,8
Jász-Nagykun-Szolnok megye								
1990	27,7	47,1	54,6	51,4	44,6	17,7	1,2	35,3
1995	35,2	46,1	49,3	46,3	31,8	13,6	0,9	31,4
2000	25,9	40,9	41,8	39,0	27,4	10,6	1,0	26,2
2005	22,8	37,5	38,8	34,7	25,2	11,2	0,8	24,6
2010	23,4	35,5	34,0	30,9	21,2	9,0	0,8	22,4
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye								
1990	24,8	40,7	45,0	42,1	34,7	14,0	1,0	30,3
1995	29,7	47,9	48,6	40,4	27,8	10,5	0,6	29,6
2000	21,6	38,3	40,0	37,8	27,6	8,7	0,6	24,7
2005	20,7	33,6	32,7	32,2	24,4	10,0	0,7	22,3
2010	17,8	36,1	32,8	33,1	23,4	8,2	0,6	22,1
Alföld összesen								
1990	28,5	45,8	50,5	49,8	40,7	16,5	1,1	34,2
1995	31,3	45,6	46,7	42,1	30,5	11,9	0,8	29,6
2000	22,0	36,4	35,9	35,2	25,9	9,7	0,8	23,4
2005	18,2	28,4	30,5	29,9	23,0	9,5	0,6	20,2
2010	16,9	27,9	27,3	25,7	20,5	8,4	0,7	18,6
Országos átlag								
1990	30,3	51,2	53,9	50,2	41,0	17,0	1,3	35,6
1995	31,4	47,9	47,6	41,7	30,1	12,3	0,8	29,8
2000	22,7	37,2	36,6	34,1	24,9	9,1	0,8	23,5
2005	18,1	29,3	29,4	28,2	22,0	8,7	0,6	19,9
2010	16,6	25,6	24,5	22,6	18,4	7,8	0,5	17,0

SZÁZ ÉLVESZÜLETÉSRE JUTÓ TERHESSÉGMESZAKÍTÁS

Év	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	Össze- sen
	évesek							
Bács-Kiskun megye								
1990	77,6	27,4	40,0	116,8	254,3	567,8	2 000,0	65,9
1995	91,5	38,3	39,6	85,3	182,3	336,6	600,0	63,2
2000	78,6	41,8	34,2	63,2	120,1	291,4	600,0	54,5
2005	107,1	51,8	31,0	42,8	88,1	158,2	140,0	50,2
2010	103,8	59,7	30,6	29,1	60,4	131,9	366,7	45,7
Békés megye								
1990	73,3	29,0	46,7	106,6	247,2	573,3	-	70,3
1995	102,8	42,0	40,1	82,7	179,7	332,7	750,0	66,8
2000	89,9	44,5	30,8	65,1	131,5	417,6	400,0	56,0
2005	98,6	42,4	33,5	42,0	106,9	222,9	400,0	51,4
2010	117,7	67,0	38,9	36,8	74,0	140,0	1 000,0	55,8
Csongrád megye								
1990	118,2	39,3	43,6	95,6	239,5	545,8	525,0	76,2
1995	145,4	48,9	42,4	71,4	164,4	414,0	1 400,0	70,8
2000	140,9	59,7	37,0	60,5	111,0	281,6	366,7	62,5
2005	142,6	61,0	29,9	34,3	64,6	183,3	433,3	47,3
2010	179,2	62,9	34,2	26,7	45,9	102,8	450,0	43,8
Hajdú-Bihar megye								
1990	70,4	28,1	39,5	95,8	221,3	652,3	-	59,6
1995	84,1	34,4	35,7	72,7	153,7	323,7	300,0	55,6
2000	76,4	40,8	33,1	56,6	115,9	209,6	500,0	51,2
2005	65,6	43,7	30,5	41,0	80,1	181,8	-	45,4
2010	81,1	60,5	35,1	32,5	60,5	138,2	128,6	47,7
Jász-Nagykun-Szolnok megye								
1990	59,3	27,2	42,3	106,1	274,8	609,8	533,3	63,8
1995	89,8	37,4	42,5	90,7	200,4	351,6	433,3	65,1
2000	73,0	47,6	43,5	72,6	154,3	300,0	566,7	62,2
2005	91,2	62,0	42,6	51,6	114,8	279,6	400,0	62,2
2010	91,7	66,9	44,1	44,8	68,0	175,4	300,0	59,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye								
1990	41,8	21,7	39,1	96,0	216,1	368,6	300,0	49,9
1995	57,3	32,4	41,0	89,8	164,5	356,9	550,0	53,4
2000	54,6	34,5	38,5	74,5	156,2	267,1	240,0	51,5
2005	52,9	44,5	32,5	53,2	126,4	270,6	1 600,0	50,9
2010	54,1	60,5	39,3	48,8	86,8	189,0	333,3	55,7
Alföld összesen								
1990	66,2	27,9	41,4	102,6	240,4	537,5	769,2	62,8
1995	86,3	37,6	39,9	81,7	172,0	350,8	553,3	61,1
2000	76,1	42,8	36,1	65,0	130,0	277,5	425,0	55,4
2005	78,2	49,4	32,9	44,0	93,5	207,9	485,7	50,7
2010	84,9	62,3	36,7	35,8	65,0	142,2	305,3	51,0
Országos átlag								
1990	76,6	34,8	46,7	107,0	249,6	561,6	1 139,5	71,9
1995	100,1	46,1	43,8	83,8	178,3	353,2	522,2	68,7
2000	93,1	53,3	39,3	61,6	126,2	264,7	492,5	60,7
2005	90,6	58,5	33,0	39,2	80,8	183,2	355,6	49,9
2010	92,9	63,9	33,1	29,4	51,8	116,6	214,1	44,8

EZER SZÜLŐKÉPES KORÚ NŐRE JUTÓ TERHESSÉGEK SZÁMA, 1990

Korcso- port	Bács- Kiskun	Békés	Csong- rád	Hajdú- Bihar	Jász- Nagy- kun- Szolnok	Sza- bolcs- Szatmár- Bereg	Alföld	Ország össze- sen
	megye							
Élveszületés								
15–19	38,1	39,6	24,9	43,7	46,7	59,4	43,0	39,5
20–24	168,0	158,3	123,4	168,8	173,5	187,6	164,3	147,2
25–29	127,8	112,0	126,0	121,9	129,1	115,0	121,9	115,4
30–34	47,8	49,4	54,3	49,3	48,4	43,9	48,5	46,9
35–39	16,4	17,5	18,5	17,1	16,2	16,1	16,9	16,4
40–44	3,1	3,2	3,0	2,4	2,9	3,8	3,1	3,0
45–49	0,1	-	0,3	-	0,2	0,3	0,1	0,1
Összesen	53,5	50,1	47,1	57,3	55,3	60,7	54,5	49,5
Terhességmegszakítás								
15–19	29,6	29,0	29,4	30,7	27,7	24,8	28,5	30,3
20–24	46,1	45,8	48,4	47,4	47,1	40,7	45,8	51,2
25–29	51,1	52,4	55,0	48,1	54,6	45,0	50,5	53,9
30–34	55,8	52,7	51,9	47,3	51,4	42,1	49,8	50,2
35–39	41,8	43,4	44,3	37,9	44,6	34,7	40,7	41,0
40–44	17,8	18,1	16,4	15,6	17,7	14,0	16,5	17,0
45–49	1,1	0,9	1,4	0,9	1,2	1,0	1,1	1,3
Összesen	35,3	35,2	35,9	34,2	35,3	30,3	34,2	35,6
Magzati halálozás								
15–19	6,9	4,3	3,3	4,9	6,1	7,6	5,6	5,1
20–24	19,0	18,6	12,1	14,7	14,3	20,4	16,6	15,9
25–29	16,6	11,6	14,5	14,4	15,1	14,9	14,7	14,4
30–34	10,4	9,0	9,0	9,0	7,3	8,1	8,8	8,7
35–39	6,3	6,4	6,1	5,0	4,7	5,4	5,6	5,4
40–44	3,0	2,2	2,1	1,9	2,3	2,5	2,4	2,4
45–49	0,6	0,2	0,7	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
Összesen	8,7	7,2	6,6	7,2	6,8	8,6	7,6	7,2
Összes terhesség								
15–19	74,6	73,0	57,6	79,3	80,4	91,8	77,1	74,9
20–24	233,0	222,7	183,9	230,9	234,9	248,6	226,6	214,3
25–29	195,5	175,9	195,4	184,5	198,8	175,0	187,0	183,7
30–34	114,1	111,1	115,2	105,6	107,1	94,1	107,1	105,8
35–39	64,5	67,3	68,9	60,0	65,6	56,2	63,3	62,9
40–44	24,0	23,5	21,5	19,9	22,9	20,4	21,9	22,4
45–49	1,8	1,2	2,4	1,2	1,7	1,5	1,6	1,7
Összesen	97,5	92,5	89,6	98,7	97,5	99,5	96,3	92,3

EZER SZÜLŐKÉPES KORÚ NŐRE JUTÓ TERHESSÉGEK SZÁMA, 2010

Korcsoport	Bács-Kiskun	Békés	Csongrád	Hajdú-Bihar	Jász-Nagykun-Szolnok	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Alföld	Ország összesen
	megye							
Élvezületés								
15–19	14,7	12,6	8,1	20,0	25,5	32,8	19,9	17,9
20–24	42,7	38,7	28,8	42,2	53,0	59,6	44,8	40,1
25–29	75,7	67,7	63,7	75,4	77,0	83,4	74,4	73,9
30–34	78,4	67,6	72,4	73,5	69,0	67,7	71,8	77,0
35–39	32,5	29,8	35,7	33,2	31,2	27,0	31,5	35,4
40–44	6,6	6,1	7,6	5,9	5,2	4,3	5,9	6,7
45–49	0,2	0,1	0,2	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3
Összesen	36,7	31,7	33,4	37,4	37,9	39,7	36,5	38,0
Terhességmegszakítás								
15–19	15,2	14,9	14,6	16,2	23,4	17,8	16,9	16,6
20–24	25,5	25,9	18,1	25,5	35,5	36,1	27,9	25,6
25–29	23,1	26,3	21,8	26,5	34,0	32,8	27,3	24,5
30–34	22,8	24,9	19,3	23,9	30,9	33,1	25,7	22,6
35–39	19,6	22,0	16,4	20,1	21,2	23,4	20,5	18,4
40–44	8,7	8,6	7,8	8,2	9,0	8,2	8,4	7,8
45–49	0,7	0,9	0,7	0,5	0,8	0,6	0,7	0,5
Összesen	16,8	17,7	14,6	17,8	22,4	22,1	18,6	17,0
Magzati halálozás								
15–19	2,3	3,0	1,5	3,0	4,7	4,6	3,2	2,9
20–24	5,9	6,2	4,1	5,6	8,0	9,1	6,5	5,8
25–29	10,8	11,3	8,2	10,8	11,9	12,2	10,9	10,4
30–34	13,9	13,0	11,3	12,8	14,5	13,4	13,1	12,3
35–39	9,3	9,3	8,9	9,3	11,2	8,6	9,4	9,7
40–44	5,6	5,1	4,0	4,1	5,4	3,9	4,6	4,8
45–49	0,5	0,8	0,4	0,5	0,2	0,6	0,5	0,5
Összesen	7,1	7,0	5,9	6,9	8,1	7,6	7,1	7,0
Összes terhesség								
15–19	32,2	30,4	24,2	39,2	53,6	55,2	40,1	37,5
20–24	74,1	70,8	51,0	73,3	96,5	104,8	79,3	71,4
25–29	109,6	105,3	93,7	112,7	122,8	128,4	112,6	108,8
30–34	115,2	105,5	103,1	110,2	114,4	114,2	110,7	111,8
35–39	61,5	61,1	61,0	62,6	63,6	59,0	61,4	63,5
40–44	20,8	19,8	19,4	18,2	19,6	16,5	18,9	19,3
45–49	1,4	1,8	1,3	1,4	1,2	1,3	1,4	1,3
Összesen	60,6	56,4	53,9	62,0	68,4	69,4	62,2	62,0

MEGJEGYZÉSEK

Az adatokat a 2010. január 1-jei közigazgatási beosztásnak megfelelően közöljük.

A százalék és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

Terhességmegszakítás: a terhesség szándékos beavatkozással történő megszakítása.

Élveszületés: a magzat világrajövele, amennyiben az életnek valamilyen jelét (mint légzés vagy szívműködés, illetőleg köldökzsinór-pulzáció) adja, tekintet nélkül arra, hogy mennyi ideig volt az anya méhében és mennyi ideig élt.

Magzati halálozás: a magzatnak a szülés (az anyából történő teljes kitolás vagy kihúzás) előtt bekövetkezett elhalása, függetlenül a terhesség időtartamától.

Teljes termékenységi arányszám: az adott év kor szerinti születési gyakorisága mellett egy nő élete folyamán hány gyermeknek adna életet.

Teljes abortusz arányszám: az adott év kor szerinti terhességmegszakítási gyakorisága mellett egy nő élete folyamán hány terhességmegszakításon esne át.

A gazdasági aktivitás arra ad választ, hogy a megkérdezett személy miként vesz részt a társadalmi munkamegosztásban, rendelkezik-e saját jövedelemmel vagy sem, illetve jövedelmét munkával szerzi vagy egyéb módon. Ezek alapján beszélünk gazdaságilag aktív, illetve gazdaságilag nem aktív népességről. A gazdaságilag aktív népesség fogalma azokat a személyeket foglalja magában, akik egy meghatározott időszak alatt, az ILO javaslatának megfelelően az előző egy hét alatt legalább egy órányi munkát végeztek. A gazdaságilag nem aktív népességen pedig kortól függetlenül mindazokat értjük, akik egyetlen órát sem dolgoztak az elmúlt héten. A következő főbb csoportokat különböztetjük meg: -gazdaságilag aktív népesség, ezen belül: foglalkoztatottak, munkanélküliek, -gazdaságilag nem aktív népesség, ezen belül: inaktív keresők, eltartottak.

A terhességek, ezen belül a terhességmegszakítások arányszámainak korcsoportos bontása a szülőképes korú, 15–49 éves nőkre vonatkozik, az összesen adat számlálójában viszont valamennyi terhességmegszakítás, tehát a 15 év alatti, illetve a 49 év feletti nők esetei is szerepelnek.

JELMAGYARÁZAT

- = A megfigyelt jelenség nem fordult elő.
- 0,0 = Az adat a megadott mértékegységnél kisebb.

ISBN 978-963-235-377-7

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Végh Zoltán igazgató

További információ: Kocsis-Nagy Zsolt Tájékoztatási osztályvezető

Telefon: (+36-62) 623-870, e-mail: zsolt.kocsis@ksh.hu

tajekoztatas.szeged@ksh.hu